



# GWOBRAU ARFER DA 2022

## YR ENILLWYR



**Noddwyr  
Arweiniol**

# Gair gan ein noddwyr



Rydym yn falch iawn o fod yn noddi Adroddiad Arfer Da Gwobrau Cyfranogiad TPAS Cymru 2022.

Mae'r adroddiad hwn yn amlygu peth o'r gwaith gwych sy'n cael ei wneud gan drigolion ledled Cymru i wneud gwahaniaeth yn eu cymunedau.

Wrth i chi ddarllen ymlaen, byddwch yn darganfod y ffyrdd creadigol ac arloesol niferus y mae trigolion yn cymryd rhan i gefnogi neu lunio eu cymunedau.

Ceir enghreifftiau hefyd o ddulliau newydd y mae darparwyr tai Cymru yn eu defnyddio i gefnogi lles eu trigolion neu eu cynnwys mewn mentrau cynhwysiant amgylcheddol a digidol.

Rwy'n gobeithio y byddwch yn ymuno â mi i gael eich ysbrydoli gan y cyflawniadau a'r syniadau a rennir yn yr adroddiad hwn. Mae'n adlewyrchu'r amrywiaeth eang o arferion gorau sy'n digwydd yn ein cymunedau, y gallwn eu defnyddio i lunio ein gwaith yn y dyfodol.

Da iawn i'r holl drigolion a'r prosiectau sydd wedi'u cynnwys ac edrychwn ymlaen at lwyddiannau pellach yn y flwyddyn i ddod.

**Anne Hinchey**  
**Prif Weithredwr y Grŵp**



Ariennir yn Rhannol gan  
**Lywodraeth Cymru**  
Part Funded by  
**Welsh Government**

# GWOBRAU ARFER DA 2022



Gwyddom, yn ystod y pandemig a thu hwnt, fod sefydliadau yng Nghymru wedi bod yn gwneud llawer o ymgysylltu gwych â thenantiaid a chymunedau, er gwaethaf yr heriau mewn cyfnod mor ddigynsail. Roedd TPAS Cymru eisiau cydnabod y gwaith hwn a'r gwahaniaeth y mae'n ei wneud i denantiaid, preswylwyr a chymunedau.

**Eleni, roeddwm wrth ein bodd i fod yn ôl wyneb yn wyneb â chi i gyd i ddathlu a rhannu rhywfaint o'r arfer da hwn ac i gefnogi ac ysbrydoli eraill.**

Y categorïau ar gyfer 2022 oedd:

1. Cymunedau'n Cefnogi Cymunedau
2. Cynnwys Tenantiaid Wrth Lunio Gwasanaethau
3. Cyfathrebu â Thenantiaid a Phreswylwyr
4. Cefnogi Lles Tenantiaid a Phreswylwyr
5. Rhaglen Cymorth/Cyngor i Breswylwyr
6. Rhagoriaeth mewn Cynhwysiant Digidol
7. Cynnwys Tenantiaid mewn Mentrau Amgylcheddol
8. Tenant y Flwyddyn

Rhoddwyd Gwobr Cydnabyddiaeth Arbennig hefyd gan y beirniaid.

**Yn y llyfryn hwn, rydyn ni'n rhannu'r 9 cais buddugol gyda chi a 3 gorau'r beirniad ym mhob categori.**

Diolch i enwebwyr y gwobrau am ddarparu cynnwys yr adroddiad hwn. Rydym wedi ychwanegu eu manylion cyswllt ar gyfer pob un o'r cynigion buddugol os dydych eisiau darganfod mwy am y prosiectau.

**Diolch eto i bawb a gymerodd ran, a gobeithiwn y byddwch yn mwynhau darllen y ceisiadau buddugol cymaint ag y gwnaethom ni.**

# Cymunedau'n Cefnogi Cymunedau



## ENILLYDD

---

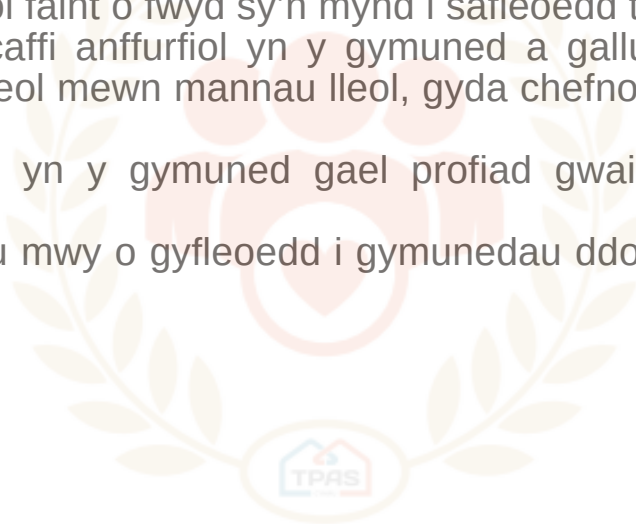
### Pantris y Cymoedd, Linc Cymru

Mae'r prosiect hwn yn rhan o gynllun lleihau tlodi Linc a'i nod yw annog preswylwyr i gymryd camau cadarnhaol yn eu cymunedau. Mae'r prosiect yn cefnogi dyheadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, drwy weithio gyda chymunedau i ddod yn fwy gwydn a chyfrannu at Gymru gyfrifol ar lefel fyd-eang.

#### Y Math o Gymorth a Ddarperir:

Cefnogi prosiectau cymunedol a arweinir gan breswylwyr a sicrhau cyfranogiad ystyrion wrth lunio prosiectau: ccreu partneriaeth rhwng Linc, cwmni buddiannau cymunedol lleol Baobab CIC a 22 partner arall yn y gymuned gan gynnwys preswylwyr. Roedd y cymorth hwn yn cynnwys:

- Yn gyffredinol, cefnogi datblygiad rhwydwaith cymunedol sy'n cyflenwi bwyd fforddiadwy i gymunedau lleol
- Datblygu rhwydwaith pantri ôl-Covid sy'n fwy na chyflenwad bwyd i'r gymuned. Mae'r prosiect yn canolbwyntio ar ddatblygu cyfeillgarwch, lleihau unigedd, cryfhau'r gymuned, darparu cilfach/bachyn i bobl ei ddefnyddio a manteisio ar eu hegri a'u potensial.
- Cyfeirio i ddatrys ymholiadau a materion personol
- Cynnal 12 pantris cymunedol a gafodd eu creu yn ystod y pandemig a lleihau'n gyffredinol faint o fwyd sy'n mynd i safleoedd tirlenwi.
- Datblygu hybiau caffi anffurfiol yn y gymuned a galluogi mwy o gyfleoedd gwirfoddoli i bobl leol mewn mannau lleol, gyda chefnogaeth rhwydweithiau a sefydliadau lleol.
- Rhoi cyfle i'r rhai yn y gymuned gael profiad gwaith gyda gweinyddu a darparu
- Yn gyffredinol creu mwy o gyfleoedd i gymunedau ddod at ei gilydd i gefnogi eraill



## Sut y diwallwyd anghenion y cymunedau/unigolion

Mae'r prosiect wedi helpu i fynd i'r afael ag amrywiaeth o wahanol anghenion fel y nodir yn yr astudiaethau achos isod:

### **Astudiaeth Achos 1**

Mynegodd aelod o'r cyhoedd bryder am ei chymydog drws nesaf. Teimlodd fod gan eu cymydog gyflwr meddwl cythryblus, ei fod yn cael trafferth cael dau ben llinyn ynghyd a'i fod yn agored i niwed yn gyffredinol. Gwnaethpwyd atgyfeiriad at y Cydgysylltydd Cymunedol Lleol.

### **Astudiaeth Achos 2**

Daeth gwraig digartref i un o'r Pantris Cymunedol. Cafodd ei rhoi mewn cysylltiad ag adran Tai CBSP a siarad â nhw ar y ffôn tra yn y pantri. Y canlyniad yn y pen draw oedd iddi gael lle yn hostel digartrefedd Ty Ogwr tra bod modd trefnu mesurau mwy parhaol.

### **Astudiaeth Achos 3**

Roedd cleient rheolaidd i'r pantri yn pryderu am fater cyfreithiol a allai effeithio ar ei allu i weithio. Roedd angen i'r cleient ysgrifennu llythyr swyddogol ond nid yw'n llythrennog iawn. Fe'i cyfeiriwyd at y Gwasanaeth Sycamorwydden, sydd wedi trafod y cynnwys gydag ef ac wedi ei gynorthwyo i ysgrifennu'r llythyr.

### **Astudiaeth Achos 4**

Cleient yn pryderu am anaddasrwydd ei chartref, yn enwedig am anghenion ei phartner. Cafodd ei hannog i siarad â'i Landlord Cymdeithasol, a gwnaeth hynny ac mae'n aros yn eiddgar i symud i'w heiddo newydd, mwy addas.

### **Astudiaeth Achos 5**

Mynegodd y cleient bryder am deils to ar goll ar ôl storm. A hithau bellach yn weddw, roedd hi'n ansicr sut i gael cymorth gan fod ei gŵr wedi delio â materion o'r fath o'r blaen. Cafodd ei chyfeirio at y Gwasanaeth Sycamorwydden sydd wedi trefnu i'w tho gael ei drwsio ac sy'n helpu i asesu ei hanghenion eraill.

### **Astudiaeth Achos 6**

Mae'r SCCH, sy'n bresennol yn rheolaidd yn un o'r pantris, wedi delio â nifer o faterion, a gyflwynwyd iddo gan gleientiaid Pantri Cymunedol yn ymwneud ag ymddygiad gwrthgymdeithasol plant lleol a phroblemau gyda beicwyr ar y ffyrdd mynyddig.

### **Astudiaeth Achos 7**

Mae menyw ag anabledd sylweddol, nad yw'n gallu gadael ei chartref heb gymorth, yn cael cyflenwad rheolaidd o fwyd o'i Pantri Cymunedol lleol bob wythnos. Mae'r gwirfoddolwr yn sicrhau ei bod hi'n iawn a'i bod yn gallu cael gafael ar bresgripsiynau gan y meddyg ac ati trwy gymryd amser i gael sgwrs bob wythnos.

### **Astudiaeth Achos 8**

Cyfeiriwyd mam sengl ifanc, a oedd yn bwyta dim ond bob 3 diwrnod i gael digon o fwyd i'w phlant, at Fanc Bwyd Pen-y-bont ar Ogwr (rhoddwyd taleb gan un o'n gwirfoddolwyr sydd hefyd wedi hyfforddi fel dosbarthwr talebau) a rhoddodd fag o fwyd pantri am ddim. Cysylltwyd hefyd â'i gweithiwr cymorth a rhoddwyd mesurau ar waith i sicrhau bod ganddi gyflenwad cyson o fwyd.

### **Astudiaeth Achos 9**

Cyfeiriodd Hogiau a Thadau ŵr bonheddig yn ei 50au a oedd wedi dioddef digwyddiadau dinistriol mewn bywyd yn ddiweddar. Roedd wedi cyrraedd pwynt yn ei adferiad lle'r oedd yn dymuno gwirfoddoli ac roedd yn hapus i gael ei gyflwyno i'r tîm yn ei pantri lleol. Mae wedi gwneud ffrindiau â gwirfoddolwyr eraill, a chan ei fod yn gallu gyrru, mae bellach yn helpu i ddosbarthu bwyd i gleientiaid lleol nad ydynt yn gallu cyrraedd y pantri.

TPAS

## Effaith y cymorth ar unigolion/cymunedau

At ei gilydd, mae Pantris y Cymoedd wedi cefnogi dros 1000 o aelodau, wedi dosbarthu 4,444 bag o fwyd (hyd yma!) Yn gyffredinol, mae 100 tonnall o wastraff bwyd wedi'i ddargyfeirio o safleoedd tirlenwi ac mae wedi rhoi'r cyfle i 71 o wirfoddolwyr ddatblygu eu sgiliau a chymryd rhan yn y prosiect.

**Mae'r dyfyniadau canlynol gan y cyhoedd yn dangos effaith y prosiect ar y gymuned:**

Dywedodd y Cynghorydd Mary Hughes:

*"Cyn i'r pantri agor yng Nghanolfan Mem Nantymoel ychydig iawn o bobl oedd yn defnyddio'r ganolfan. Nawr mae'n lle bywiog llawn gweithgaredd. Mae'r pantri wedi dod â'r gymuned ynghyd."*

Dywedodd aelod dienw o'r cyhoedd:

*"Mae cael gafael ar y bwyd o'r pantri wedi gwneud gwahaniaeth enfawr i mi a'm gŵr. Mae'n golygu y gallwn gael bwyd ffres a dal i dalu'r biliau. Mae hyn yn golygu llawer iawn gan ein bod yn byw ar bensiwn."*

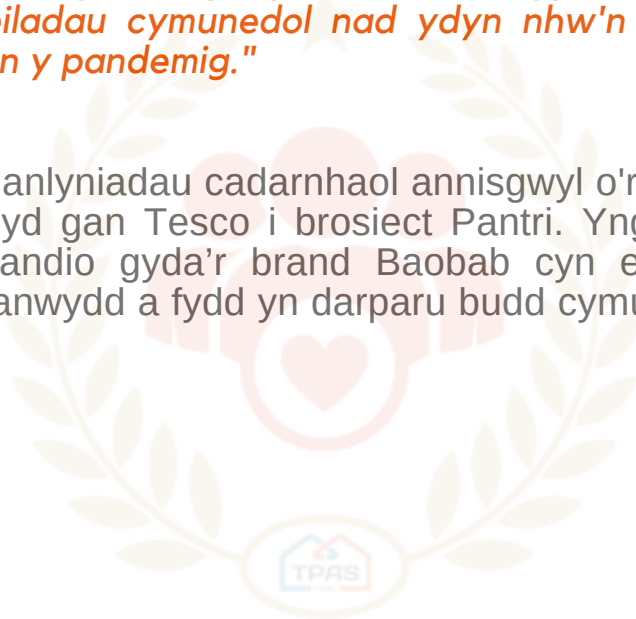
Dywedodd Alison Starling:

*"Mae'n amlwg, yn ogystal â darparu bwyd ffres fforddiadwy a dargyfeirio gwastraff bwyd o safleoedd tirlenwi, eu bod yn gwneud cyfraniad sylweddol at iechyd a lles, cydlyniant cymunedol a chefnogi trigolion i gael mynediad at wasanaethau gwerthfawr ac i'r gwrthwyneb, lle gellir cynnal sgysiau rhwng asiantaethau a thrigolion mewn mwy ffordd anymwthiol 'naturiol'. Mae gostyngiad mewn gwastraff bwyd hefyd yn ganlyniad."*

Dywedodd John Westwood:

*'O safbwynt iechyd a lles mae'r rhan fwyaf o'r pantris wedi dod yn ganolbwynt lles gyda chaffis mewn 7 o'r lleoliadau. Mae sefydliadau partner yn defnyddio'r pantris i hysbysebu eu gwasanaethau a chynnal sesiynau galw heibio rheolaidd. Maen nhw wedi ychwanegu at yr ymdeimlad o gymuned ac wedi dod â bywiogrwydd i rai adeiladau cymunedol nad ydyn nhw'n cael eu defnyddio'n ddigonol, hyd yn oed cyn y pandemig."*

Adroddodd Linc hefyd ganlyniadau cadarnhaol annisgwyl o'r prosiect. Un oedd yr addewid o rodd o gerbyd gan Tesco i brosiect Pantri. Ynghyd â rhoi'r cerbyd, mae Tesco yn ei ailfrandio gyda'r brand Baobab cyn ei drosglwyddo. Mae busnesau lleol yn rhoi tanwydd a fydd yn darparu budd cymunedol enfawr wrth i'r prosiect symud ymlaen.



## Cynaliadwyedd y Prosiect ar gyfer y dyfodol

Mae model Pantris y Cymoedd yn gweithio drwy godi swm bach o arian (£5) am fag o fwyd. Bydd yr aelodau wedyn yn derbyn bag o fwyd sydd werth rhwng £20 a £25.

Mae'r arian a gesglir yn talu Fareshare am y costau cludiant. Mae rhywfaint o arian ar ôl y gall grŵp cymunedol ei ddefnyddio i dalu unrhyw gostau lleoliad neu gostau gwirfoddolwyr gan fod y pantris unigol yn cael eu staffio gan wirfoddolwyr.

Ar hyn o bryd mae 2 swydd gyflogedig sy'n cynnig cymorth ynghylch llywodraethu, iechyd a diogelwch, cymorth gwirfoddolwyr a digwyddiadau rhwydweithio.

Wrth symud ymlaen, yr her yw dod o hyd i ffyrdd o ariannu'r swyddi cyflogedig hyn sy'n perfformio system gymorth werthfawr.

Yn gyffredinol, maent wedi datblygu pecyn cymorth y gall grwpiau cymunedol ei lawrlwytho a'i ddefnyddio yn eu cymunedau eu hunain gyda'r syniad y gallai grwpiau brynu'r pecyn cymorth a'r cymorth ar gyfer cost aelodaeth flynyddol fach ac yn gyffredinol maent yn credu y gellid defnyddio'r model hwn ledled Cymru.

*Gallwch weld rhai o'r hyn y maent yn ei wneud yma: [baobab-bach.org](http://baobab-bach.org)*

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [Alison.starling@linc-cymru.co.uk](mailto:Alison.starling@linc-cymru.co.uk)



**Grŵp Undod, Caerau**  
Cyswllt:  
[Herman.valentin@wwha.co.uk](mailto:Herman.valentin@wwha.co.uk)



**Gwirfoddolwyr Canolfan  
Gymunedol Sirhywi**  
Cyswllt:  
[peter.watkins@unitedwelsh.com](mailto:peter.watkins@unitedwelsh.com)

# Cynnwys Tenantiaid wrth Lunio Gwasanaethau



## ENILLWYR

## Cwsmeriaid wrth wraidd Recriwtio Gwasanaethau Cymorth, Hafod

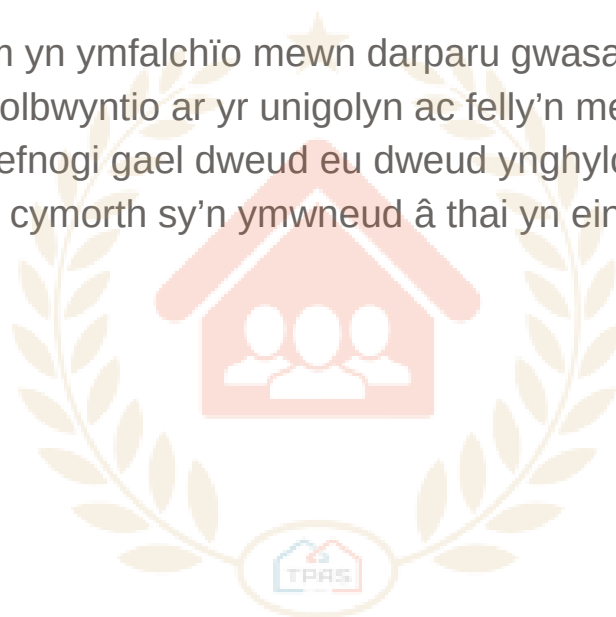
### Crynodeb o nodau a phwrpas y prosiect:

Yn Hafod rydym yn ymfalchïo mewn gosod y cwsmer yn ganolog i bopeth a wnawn. Yn ein hadran Gwasanaethau Cymorth rydym yn gweithio i sicrhau bod y bobl rydym yn eu cefnogi yn cael mewnbwn i sut rydym yn gweithio ac yn darparu ein gwasanaethau i sicrhau eu bod yn parhau i ddiwallu eu hanghenion.

Mae meddalwedd ReciteMe wedi'i ychwanegu at ein gwefan i alluogi mynediad haws at wybodaeth. Mae'r meddalwedd newydd yn cynorthwyo gwylwyr gyda phroblemau llythrennedd a namau ar y golwg ac yn mynd i'r

afael â rhwystrau cyfathrebu gan y gall tenantiaid addasu edrychiad a maint ffont y wefan yn hawdd i weddu i'w hanghenion; newid y cynnwys i iaith arall; defnyddio chwyddwydr; a defnyddio geiriadur os na ddeallir geiriau.

Fel sefydliad, rydym yn ymfalchïo mewn darparu gwasanaethau sy'n seicolegol wybodus ac yn canolbwyntio ar yr unigolyn ac felly'n meddwl ei bod yn bwysig i'r bobl rydym yn eu cefnogi gael dweud eu dweud ynghylch pwy rydym yn eu recriwtio i ddarparu cymorth sy'n ymwneud â thai yn ein gwasanaethau.



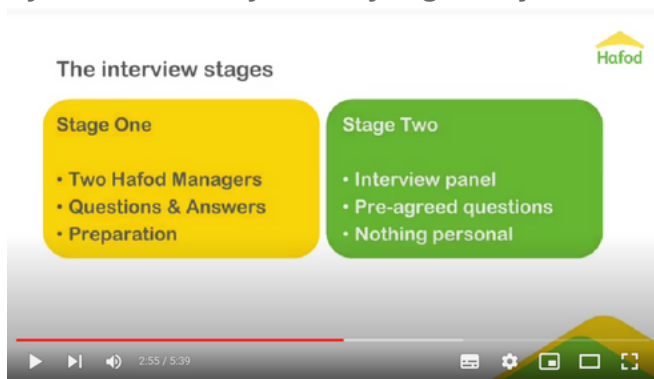


## Sut y cafodd tenantiaid eu cynnwys wrth lunio'r gwasanaeth hwn:

Yn 2020 fe wnaethom gychwyn ar brosiect i gynnwys tenantiaid a defnyddwyr gwasanaeth yn ein prosesau recriwtio a dethol yn y Gwasanaethau Cymorth, gyda'r nod o sicrhau eu bod yn dylanwadu ar y cydweithwyr rydym yn eu recriwtio ac yn eu tro y gwasanaethau rydym yn eu darparu.

Mae cynnwys pobl sydd â phrofiad o fyw yn y gwaith o lunio a gwella'n gwasanaethau yn barhaus yn allweddol i ni ddarparu gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ac sy'n diwallu anghenion pobl.

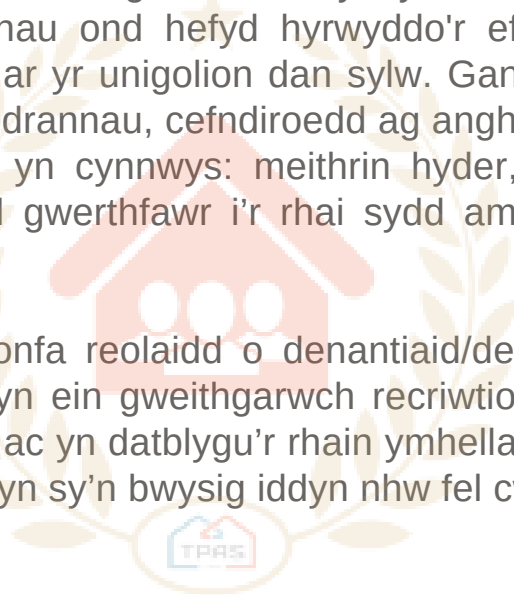
Fe wnaethom ddatblygu proses mewn partneriaeth â'n cydweithwyr AD lle byddai rheolwyr recriwtio yn cwblhau cyfweiliadau cam 1 a thenantiaid/defnyddwyr gwasanaeth yn cwblhau cyfweiliadau cam 2 – sy'n golygu mai cwsmeriaid sydd â'r gair olaf ar bob apwyntiad. Fe wnaethom ddatblygu cyfres o hyfforddiant ac adnoddau defnyddiol i denantiaid/defnyddwyr gwasanaeth eu cynnal/cyfeirio atynt cyn dechrau cyfweld ymgeiswyr.



Ar ôl i ni gael y prosesau, yr hyfforddiant a'r adnoddau yn eu lle, fe ddechreuon ni ymgyrch i recriwtio tenantiaid a defnyddwyr gwasanaeth i fod yn rhan o'n Grŵp Cyfweld Cwsmeriaid.

Gwnaethom hyrwyddo'r effaith gadarnhaol y byddai cynnwys cwsmeriaid yn ei chael ar ein gwasanaethau ond hefyd hyrwyddo'r effaith gadarnhaol y byddai cymryd rhan yn ei chael ar yr unigolion dan sylw. Gan fod gennym ystod eang o gwsmeriaid o wahanol oedrannau, cefndiroedd ag anghenion amrywiol, byddai hyn yn wahanol i bawb ond yn cynnwys: meithrin hyder, lleihau unigedd, datblygu sgiliau a darparu profiad gwerthfawr i'r rhai sydd am gael swyddi, addysg neu hyfforddiant.

Mae gennym bellach gronfa reolaidd o denantiaid/defnyddwyr gwasanaeth sy'n cymryd rhan weithredol yn ein gweithgarwch recriwtio. Mae'r pwll wedi datblygu ystod eang o gwestiynau ac yn datblygu'r rhain ymhellach wrth iddynt ennill mwy o brofiad ac ymwneud â'r hyn sy'n bwysig iddyn nhw fel cwsmeriaid.



Yn ystod y pandemig lle cynhaliwyd cyfweiliadau ar-lein, cefnogwyd cwsmeriaid i ddefnyddio technoleg i gymryd rhan, gan ddatblygu sgiliau a hyder wrth ddefnyddio technoleg.

## **Sut mae gwasanaethau wedi cael eu llunio o ganlyniad i gyfranogiad tenantiaid:**

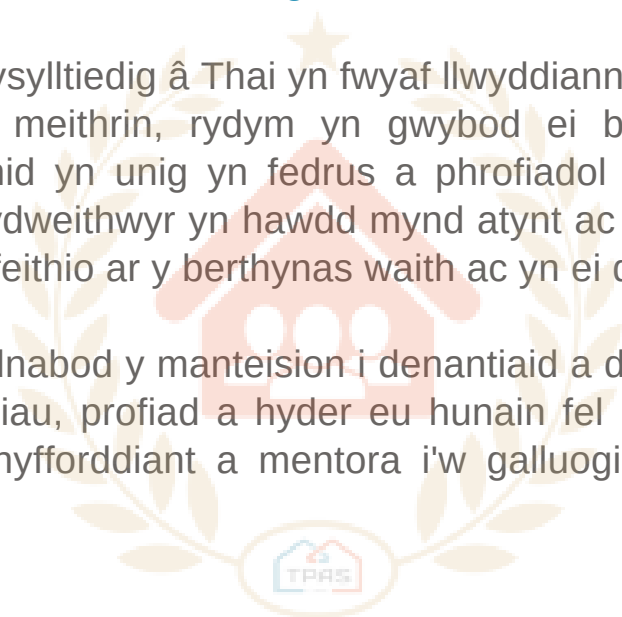
O adborth a gafwyd gan ein grŵp recriwtio cwsmeriaid, mae gennym dystiolaeth a gwybodaeth bod y dull hwn wedi arwain at:

- Recriwtio cydweithwyr cymorth gyda'r gwerthoedd cywir
- Recriwtio cydweithwyr cymorth sy'n ymarfer mewn ffordd sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ac yn seicolegol wybodus ac sy'n hawdd mynd atynt ac sy'n deall anghenion pobl
- Mae tenantiaid a defnyddwyr gwasanaeth yn teimlo bod rhywun yn gwrando arnynt a bod eu llais yn bwysig
- Mae cynnwys tenantiaid/defnyddwyr gwasanaeth ar ddechrau taith cyflogaeth cydweithwyr gyda Hafod yn cyfleu'r neges bod cwsmeriaid wrth galon popeth a wnawn
- Mae Tenantiaid/Defnyddwyr Gwasanaeth wedi ennill sgiliau, gwybodaeth a phrofiad gwerthfawr
- Mae Tenantiaid/Defnyddwyr Gwasanaeth wedi cael y cyfle i gwrdd â phobl newydd, gan leihau arwahanrwydd ac ehangu eu rhwydwaith cymdeithasol a lles

## **Y canlyniadau a'r gwahaniaeth y mae wedi'u gwneud a chanlyniadau'r ymwneud â'r corff tenantiaid ehangach:**

Gan fod Cymorth Cysylltiedig â Thai yn fwyaf llwyddiannus pan gaiff perthnasoedd proffesiynol da eu meithrin, rydym yn gwybod ei bod mor bwysig recriwtio cydweithwyr sydd nid yn unig yn fedrus a phrofiadol ond sydd â'r gwerthoedd cywir. Os nad yw cydweithwyr yn hawdd mynd atynt ac yn deall anghenion unigol pobl bydd hyn yn effeithio ar y berthynas waith ac yn ei dro ar gynnydd y person.

Rydym hefyd yn cydnabod y manteision i denantiaid a defnyddwyr gwasanaeth lle maent yn ennill sgiliau, profiad a hyder eu hunain fel rhan o'r broses. Mae pob person yn derbyn hyfforddiant a mentora i'w galluogi i deimlo'n hyderus yn y broses.



Mae gennym amrywiaeth o denantiaid/defnyddwyr gwasanaeth rheolaidd sy'n cymryd rhan yng ngweithgarwch recriwtio Gwasanaethau Cymorth. Dwy enghraifft yw:

## 1) Recriwtio Gwasanaethau Cefnogi Pobl Hŷn

Mae gennym ystod o wasanaethau cymorth sy'n darparu cymorth sy'n ymwneud â thai i bobl hŷn, gan gynnwys Tai â Chymorth a Chymorth yn ôl yr Angen. Mae Peter a Jeffrey wedi bod yn weithgar ar baneli cyfworld cwsmeriaid ac wedi cyfrannu at ddatblygu rhai cwestiynau cyfweiliad penodol i bobl hŷn.



Dyfyniad gan Peter Jones - “Roedd yn brofiad da cael cyfworld ymgeiswyr newydd am swydd gyda Hafod. Dymunais y gorau iddynt i gyd yn y dyfodol.”

Dyfyniad gan Jeffrey Jones – “Mae'r profiad o gyfworld â phobl am swyddi wedi bod yn ddiddorol ac yn fuddiol i mi. Rwyf wedi cael y cyfle i gwrdd â phobl a siarad am fywyd o ran cyflogaeth. Mae'r ymgeiswyr wedi bod yn ddeallus, yn glyfar ac yn graff.”



## 2) Recriwtio Gwasanaethau Digartrefedd Pobl Ifanc

Cafwyd adborth gan berson ifanc o un o'n prosiectau digartrefedd pobl ifanc hefyd;

“Cefais y profiad yn hwyl ac mae'r atebion yn ddiddorol iawn. Helpais i greu'r cwestiynau cyfweiliad, a oedd yn gysylltiedig â bywyd o ddydd i ddydd fel person ifanc sy'n byw yma”.

Dywedodd yr un person ifanc y byddai'r profiad a gafwyd wrth gyfweild â Gweithwyr Cymorth yn eu helpu yn eu nod o ddod yn Weithiwr Ieuenctid yn y dyfodol

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [caroline.davies@hafod.org.uk](mailto:caroline.davies@hafod.org.uk)



Llunio Gwasanaeth i Bobl Hŷn 2.0  
- V2C

Cyswllt:  
[rebecca.iddon@v2c.org.uk](mailto:rebecca.iddon@v2c.org.uk)

Ymgynghoriad Polisi Rent  
Cymdeithasol - Grŵp Cynefin

Cyswllt:  
[mentraucymunedol@grwpcynefin.org](mailto:mentraucymunedol@grwpcynefin.org)

# Tenant y Flwyddyn



## ENILLYDD

### Paul Clasby - Barcud

#### Yr ymrwymiad a'r ymroddiad a ddangoswyd

Mae Paul wedi bod yn denant ymroddedig a daeth yn denant â llawer o ran yn 2012, pan oedd yn denant gyda Tai Ceredigion. Roedd Paul eisiau defnyddio ei brofiad personol i helpu i wella gwasanaethau i denantiaid eraill, a oedd ar y pryd yn cael gwelliannau mawr i'w cartrefi. Cyn uno Tai Ceredigion a Chymdeithas Tai Canolbarth Cymru, roedd Paul yn ymwneud yn helaeth â chyfarfodydd Panel Tenantiaid a mynychodd lawer o'r digwyddiadau ymgynghori a gynhaliwyd ar draws y ddwy sir – arwydd o'i ymroddiad.

Yn dilyn yr uno, etholwyd Paul yn Gadeirydd Grŵp Monitro Barcud (GMB) ac mae wedi sicrhau bod y grŵp yn gweithio'n gydlynol fel un, yn cadeirio cyfarfodydd ar-lein a sesiynau dal i fyny anffurfiol ac yn bennaf oll yn sicrhau bod gan bawb lais cyfartal.

#### ***Rhagor o enghreifftiau o'r ymroddiad y mae Paul yn ei ddangos:***

- Mynychu cyfarfodydd gyda'r GMB, y tîm Arweinyddiaeth, rheolwyr gweithredol a'r Bwrdd rheoli
- Mynychu cyfarfodydd cynllunio busnes gyda'r Bwrdd Rheoli i drafod blaenoriaethau Barcud ac mae wedi bod yn rhan o'r broses hunanwerthuso ac yn adrodd yn ôl a yw Barcud yn cyflawni ei flaenoriaethau strategol
- Ysgrifennu erthygl ym mhob cylchlythyr i denantiaid yn amlinellu gwaith y GMB ac yn annog mwy o denantiaid i gymryd rhan. Y ddolen i'r cylchlythyr yw -

<https://www.barcud.cymru/newsletter/>

- Cynhyrchu adroddiad blynyddol, sy'n amlinellu gwaith y GMB a gyflwynir i denantiaid yn y Fforwm Cyswllt Tenantiaid. Mae'r adroddiad hwn hefyd wedi'i gynnwys yn adroddiad blynyddol Barcud. Mae'r ddolen i adroddiad BMG ar wefan Barcud <https://www.barcud.cymru/wp-content/uploads/2021/11/Barcud-Monitoring-Group-Annual-Report-2020-21-final.pdf>



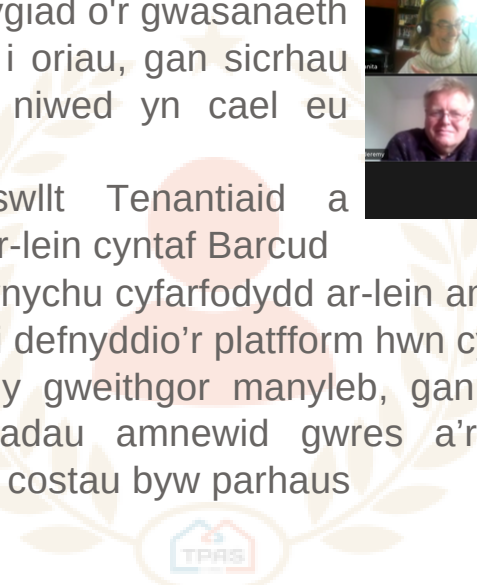
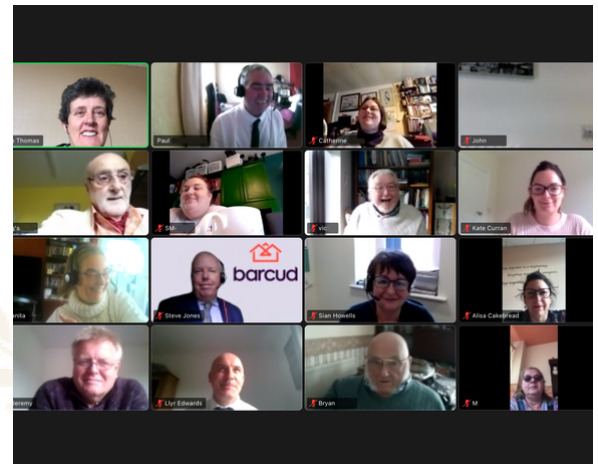
## Rhagor o enghreifftiau o'r ymroddiad y mae Paul wedi'i ddangos:

- Mae Paul wedi recordio fideos hyfforddi ar gyfer staff Barcud, gan amlinellu a phwysleisio pwysigrwydd cynnwys tenantiaid o safbwynt tenant.
- Mae Paul yn ysgrifennu erthygl ar gyfer y bwletin staff misol

## Y gwahaniaeth y mae ei hymrwymiad wedi'i wneud i'r gymuned tenantiaid a / neu grwpiau y mae wedi gweithio gyda nhw

Mae gwaith Paul wedi bod yn amhrisiadwy i sicrhau bod lleisiau tenantiaid yn cael eu clywed. Mae Paul yn awyddus i sicrhau bod pob tenant yn cael y cyfle i gymryd rhan ar lefel sy'n addas iddyn nhw a bod unrhyw wybodaeth a gânt yn hawdd i'w deall. Mae Paul hefyd:

- Wedi bod yn rhan o'r gwaith o ddatblygu llawer o ddogfennau i denantiaid, gan gynnwys taflen Cwestiynau Cyffredin, a anfonwyd at holl denantiaid Cymdeithas Tai Ceredigion a Chanolbarth Cymru, cyn yr uno ac roedd yn rhan o'r ymgynghoriad tenantiaid ehangach
- Wedi cyflwyno adborth o'r ymgynghoriadau uno i Fyrddau Tai Ceredigion a Thai Canolbarth Cymru, cyn yr uno, gan amlygu blaenoriaethau tenantiaid ac unrhyw bryderon
- Wedi bod yn allweddol wrth ddatblygu taflen wybodaeth "Yr hyn sydd angen i chi ei wybod cyn arwyddo'ch Cytundeb Tenantiaeth newydd". Mae hwn yn amlinellu beth yw hawliau a rhwymedigaethau tenantiaid a hefyd beth yw cyfrifoldebau Barcud, mewn ffordd hawdd ei deall ac yn cael ei anfon gyda phob cynnig o eiddo.
- Ceisio a chyflawni dileu taliadau gwasanaeth amheus
- Sicrhau bod tenantiaid yn parhau i gael eu cynnwys mewn adolygiadau taliadau gwasanaeth
- Wedi bod yn rhan o'r adolygiad o'r gwasanaeth atgyweirio brys y tu allan i oriau, gan sicrhau bod tenantiaid agored i niwed yn cael eu blaenoriaethu
- Cadeiriodd Fforwm Cyswllt Tenantiaid a Chynhadledd Tenantiaid ar-lein cyntaf Barcud
- Cefnogi tenantiaid sy'n mynychu cyfarfodydd ar-lein am y tro cyntaf, ac nid oedd llawer ohonynt erioed wedi defnyddio'r platfform hwn cyn y pandemig
- Cynrychioli tenantiaid ar y gweithgor manyleb, gan edrych ar y strategaeth ddatgarboneiddio, datrysiadau amnewid gwres a'r ffordd orau o gefnogi tenantiaid gyda'r argyfwng costau byw parhaus



## Pa mor gynhwysol y mae wedi bod a sut y mae wedi ystyried amrywiaeth y boblogaeth tenantiaid ehangach

- Fel Cadeirydd y GMB, mae Paul yn siarad yn uniongyrchol ag unrhyw ddarpar aelodau newydd, gan esbonio sut mae'r grŵp tenantiaid annibynnol hwn yn gweithredu a'u hannog i fynychu cyfarfod i weld sut mae eu cyfarfodydd yn gweithio.
- Mae'n sicrhau bod unrhyw aelodau newydd yn cael cyfle i siarad, ac nad yw unrhyw aelod unigol yn dominyddu'r cyfarfod. Mae hyn hefyd yn rhywbeth y mae'n ei wneud wrth gynnal cyfarfodydd y Fforwm Cyswllt Tenantiaid neu'r Gynhadledd Tenantiaid.
- Mae wastad yn awyddus i annog tenantiaid i gymryd rhan, drwy hyrwyddo ffyrdd eraill o gymryd rhan, yn ogystal â'r GMB, er mwyn sicrhau bod llais y tenantiaid yn cynrychioli demograffeg Barcud.
- Nid yw hon yn rhestr gyflawn o ymwneud Paul ond mae'n amlygu pa mor ymroddedig ydyw.
- Mae gan Paul nam ar ei olwg, ond nid yw erioed wedi gadael i hyn fod yn rhwystr i'w gyfranogiad. Mewn gwirionedd, mae hyn wedi helpu llawer o staff Barcud i ddeall yn well rai o'r heriau y mae ef a thenantiaid eraill yn eu hwynebu, gyda thasgau bob dydd y mae llawer ohonom yn eu cymryd yn ganiataol. Mae wedi annog a chefnogi llawer o denantiaid i gymryd rhan, gan weithio'n ddiflino, er budd holl denantiaid Barcud. Mae'n defnyddio meddalwedd cyfrifiadurol arbenigol wrth ddarllen unrhyw waith papur, boed yn gofnodion, polisïau neu ddogfennau ymgynghori. Mae hyn yn golygu y gall gymryd llawer mwy o amser iddo wneud pethau ac mae angen llawer iawn o amser ac ymrwymiad ar ei ran, rhywbeth y mae'n ei roi'n rhydd. Mae gan Paul gof anhygoel, ac nid yw'n ofni herio staff, cyfarwyddwyr nac aelodau'r Bwrdd os yw'n credu nad yw penderfyniadau'n cael eu gwneud er lles gorau'r tenantiaid. Mae ei frwdfrydedd parhaus a'i agwedd gadarnhaol yn ysbrydoliaeth i staff a thenantiaid a gobeithiwn weithio gyda Paul am lawer mwy o flynyddoedd i ddod.

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [sue.thomas@barcud.cymru](mailto:sue.thomas@barcud.cymru)



**Keith Wood - Cartrefi Dinas Casnewydd**  
Cyswllt:  
[David.johnson@newportcityhomes.com](mailto:David.johnson@newportcityhomes.com)



**Adekanye Ifatureti - Linc Cymru**  
Cyswllt:  
[Steve.dixon@linc-cymru.uk](mailto:Steve.dixon@linc-cymru.uk)

# Cyfatrebu â Thenantiaid a Phreswylwyr



## ENILLYDD

### 'Together We Do - CCHA

#### Crynodeb o ddiben ac amcanion y prosiect

Yn dilyn cyfyngiadau cyfnod clo COVID, roedd nifer o ystadau CCHA wedi cronni problemau ac wedi dechrau colli ymddiriedaeth yn CCHA fel sefydliad oherwydd methu â chyflawni addewidion y gorffennol..

Roedd angen i'r timau Tai fynd i'r afael â'r materion hyn ac adfer ymddiriedaeth yn CCHA, felly fe wnaethant ofyn am gymorth y tîm cyfathrebu i ddatblygu cylchlythyr a oedd yn glir ac wedi'i deilwra i anghenion pob cymuned..

Gweithiodd timau o bob rhan o CCHA gyda'i gilydd i greu cynllun gweithredu gan ddefnyddio'r dull "Rydych chi'n siarad, rydyn ni'n gwrando, gyda'n gilydd rydym yn gwneud" i:

- Adeiladu Ymddiriedolaeth
- Egluro beth sy'n digwydd
- Bod yn atebol am weithredoedd

#### Yr ystyriaeth a roddir i amrywiaeth/priodoldeb y dulliau cyfathrebu a ddefnyddir mewn perthynas ag amrywiaeth y tenantiaid e.e. iaith glir/osgoi jargon wrth gyfathrebu

#### Dylunio

Yn dilyn digwyddiadau yn yr ystadau i drafod y materion gyda thenantiaid a'r preswylwyr, dyluniwyd diweddariadau gan ddefnyddio brand llachar a lliwgar CCHA i sicrhau ei fod yn dal sylw tenantiaid ac nad oedd yn cael ei weld fel llythyr neu bost sothach yn unig. Rhoddwyd lliw i bob pwnc a'i rannu'n 3 rhan: Rydych chi'n Siarad; Rydyn ni'n Gwrando; Gyda'n Gilydd Rydym yn Gwneud. Defnyddiodd y testun esboniadau byr a graffeg syml.

Roedd y cynllun yn gyson ar draws yr holl ddiweddariadau a gwefannau ac roedd yn cynnwys pwy yw pwy ar y diwedd gan gynnwys y staff a oedd yn gyfrifol am rai o'r camau gweithredu gyda manylion cyswllt a lluniau. Roedd hyn nid yn unig er mwyn darparu 'wyneb i enw' ond er mwyn annog tenantiaid i siarad â ni a'n hadnabod pan oeddem o gwmpas y lle.

Roedd y dyluniad hefyd yn caniatáu i CCHA ddefnyddio un neu ddwy elfen yn unig neu addasu'r dyluniad ar gyfer gwahanol ddulliau cyflwyno, er enghraifft defnyddio pwy yw pwy ar y byrddau digidol ar draws safleoedd CCHA, postio ar y wefan neu gyfryngau cymdeithasol.



## iaith

Roedd iaith syml a chlir yn allweddol i'r dull a ddefnyddiwyd yn y diweddariadau hyn i breswylwyr, mae gan CCHA sylfaen cwsmeriaid amrywiol ac roedd angen i ni sicrhau ein bod yn gwneud y ddogfen mor hawdd i'w darllen â phosibl. Ategwyd hyn gan y defnydd o graffeg syml i amlygu pynciau. Weithiau gall tenantiaid gael eu digalonni gan lythyrau hir a geiriog felly roedd y diweddariadau yn canolbwyntio ac i'r pwynt ac yn cynnwys dyddiad cau lle bo modd..

Nid oedd angen cyfieithu'r gwefannau y buom yn canolbwyntio arnynt yn ystod yr ymarfer hwn, ond yn y dyfodol efallai y bydd gwefannau ychwanegol yn ei gwneud hi'n gyflymach ac yn haws i'w cyfieithu, a bydd yr iaith fyr a syml yn ei gwneud yn haws i'w cyfieithu.

## Cyflwyno

Dosbarthwyd y rhan fwyaf o'r diweddariadau drwy'r post neu â llaw. Mae rhai elfennau o'r cynlluniau gweithredu neu'r wybodaeth hefyd wedi'u rhannu ar y 6 hysbysfwrdd digidol sydd gennym mewn rhai o'n blociau.

Mae'r dull **“Rydych chi'n siarad, Rydyn ni'n Gwrando, Gyda'n Gilydd Rydym yn Gwneud”** iyn cael ei ddefnyddio hefyd drwy gydol ein cyfathrebiadau ar gyfryngau cymdeithasol ac ar y wefan. Yn fwyaf nodedig oedd y neges a anfonwyd am y newidiadau i'n gwasanaeth cynnal a chadw tiroedd:

### **Effeithiolrwydd y cyfathrebu**

Derbyniodd y cynlluniau gweithredu adborth cadarnhaol gan denantiaid a chan fod tenantiaid yn ymwybodol o'r hyn oedd yn digwydd, gostyngodd nifer y galwadau a'r cwynion a ddaeth drwodd. Roedd y tenantiaid yn teimlo eu bod yn cael eu hysbysu ac wedi dechrau edrych ymlaen at y diweddariad nesaf. Tenant 1:

**“Syml iawn, hawdd ei ddarllen gyda llawer o wybodaeth berthnasol. Gwelliant aruthrol o'r hyn a oedd gennym.”**

I staff, teimlwyd bod ganddynt ffordd glir o reoli'r materion ar ystadau a chyfathrebu'n hawdd â thenantiaid. Bu darparu amserlenni a diweddariadau ar ganlyniadau a gwblhawyd helpu i ailadeiladu ymddiriedaeth gyda thenantiaid.

Dywedodd Joni Williams, Rheolwr Cymdogaeth, **“roedd rhoi cynllun gweithredu ar waith a chael y tenantiaid i gymryd rhan yn y penderfyniadau o'r cychwyn wedi gwneud fy rôl fel rheolwr cymdogaeth yn haws wrth i hyn feithrin ymddiriedaeth yn CCHA. Roedd yr ymddiriedolaeth wedi'i cholli o'r blaen oherwydd diffyg cyfathrebu rhwng CCHA a'r tenantiaid yn Holmview. Yn dilyn adborth gan denantiaid rwyf hefyd wedi agor clinig unwaith y mis i denantiaid ddod i godi pryderon, adrodd am waith atgyweirio a chael sgwrs gyffredinol. Edrychaf ymlaen at fy bore yno, mae'n safle hardd ac mae'r tenantiaid yn wirioneddol falch o ble maent yn byw, mae'n bleser gweithio iddo gyda'r bobl yno.”**



Cardiff Community Housing Association (CCHA)

8 Mar · 🌐

🔔 Important update for some of our tenants 🔔

You told us that you weren't happy with the grounds maintenance services you were receiving. We listened to your concerns and have now ended our contract with Ground Control.

Landcraft Projects Ltd have taken over the contract while we work with tenants to set up our own team at CCHA. We hope for the team to be in place by Summer 2022.

#TogetherWeDo

## Unrhyw wersi a ddysgwyd a chynaliadwyedd y dulliau

Mae hyn wedi bod yn llwyddiant mawr i CCHA ac mae wedi gwella'r berthynas â thenantiaid ar yr ystadau hyn yn fawr. Mae'r dull gweithredu bellach yn cael ei sefydlu ar gyfer safleoedd eraill a bydd yn dilyn nifer o Ymweliadau Ystadau sy'n cael eu cynnal dros yr ychydig fisoedd nesaf.

Bydd CCHA hefyd yn edrych ar greu'r rhain yn gylchlythyrau digidol y gellir eu hanfon trwy e-bost a thestun i gyrraedd cynulleidfa fwy.

Cynllunnir pob cynllun gweithredu gan ystyried anghenion yr ystâd honno a gellir ei addasu'n hawdd i gymryd y rhain i ystyriaeth.

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [Joanne.thomas@ccha.org.uk](mailto:Joanne.thomas@ccha.org.uk)



**Ffordd ClwydAlyn**

Cyswllt:

[Sarah.booth@clwydalyn.co.uk](mailto:Sarah.booth@clwydalyn.co.uk)



**NCH Connected**

Cyswllt:

[David.johnson@newportcityhomes.com](mailto:David.johnson@newportcityhomes.com)

# Gwobr Cydnabyddiaeth Arbennig y Beirniaid



ENILLYDD

## BG Reach - Linc Cymru

### Cefndig

Mae BG Reach yn brosiect celfyddydau creadigol sy'n darparu cefnogaeth i bobl Blaenau Gwent i wneud celf, cerddoriaeth, ysgrifennu creadigol a ffilm sy'n adlewyrchu ar hanes cyfoethog a hynod ddiddorol eu hardal leol.

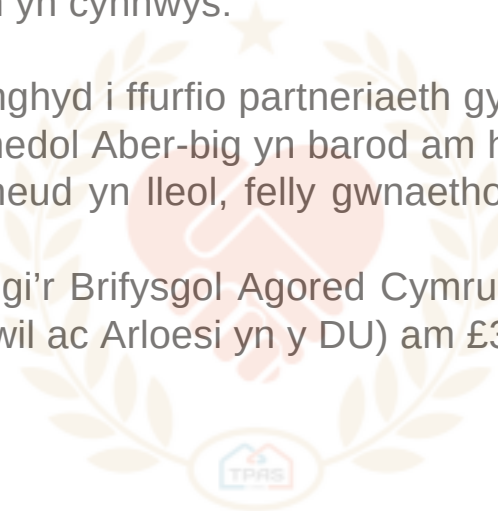
Mae'n bartneriaeth rhwng Grŵp Cymunedol Aber-big, Y Brifysgol Agored Cymru a Linc Cymru a'i nod yw cynyddu lefelau hyder trwy gyfleoedd dysgu anffurfiol, trwy gipio straeon gan y gymuned leol gan ddiweddu gydag Arddangosfa Genedlaethol amlgyfrwng yn Amgueddfa Werin Sain Ffagan, yn arddangos sgiliau a thalent leol gyda balchder.



### Y math o gefnogaeth a ddarperir

Fel rhan o'r prosiect rhoddwyd ystod eang o gefnogaeth ar waith. Mae enghreifftiau o'r cymorth yn cynnwys:

- Dod â'r bobl iawn ynghyd i ffurfio partneriaeth gyfartal. Roeddem yn teimlo y byddai Grŵp Cymunedol Aber-big yn barod am her o ystyried maint y gwaith yr oeddent yn ei wneud yn lleol, felly gwnaethom eu cynnwys o'r cychwyn cyntaf.
- Fe wnaethom gefnogi'r Brifysgol Agored Cymru i wneud eu cais am gyllid i gronfa UKRI (Ymchwil ac Arloesi yn y DU) am £36,000 i redeg y prosiect.





- Buom yn gweithio gyda'n gilydd i nodi anghenion cymunedol a chyd-ddylunio gweithdai - gwnaethom hyn trwy 3 lansiad a ddarparwyd yn y gymuned trwy'r rhai yr ydym yn gweithio gyda nhw. Rhoddodd hyn gyfle i'r gymuned leol gwrdd â'r partneriaid, tiwtoriaid ac aelodau'r gymuned leol a fyddai'n gweithio ar y prosiect a siarad â nhw am eu hanghenion a'u dyheadau'. Yn un o'r lansiadau, croesawyd Neville Southall, cyn gôl-geidwad rhyngwladol Cymru, a oedd yn awyddus i wrando a chefnogi'r gymuned.
- Trefnu gweithgareddau grŵp i hel straeon – Cynhaliwyd sesiynau rhwng cenedlaethau gyda thrigolion cynllun Gofal Ychwanegol Llys Glyncoed a dysgwyr ifanc o Gymuned Ddysgu Ebwy Fawr. Rhoddodd gyfle i bawb gyfnewid straeon ac i'r dysgwyr ifanc ddysgu am fywydau a hanes y trigolion hŷn.
- Fe wnaethom gefnogi'r dysgwyr ifanc trwy sefydliadau lleol fel Breaking Barriers Community Arts – a helpodd i ddysgu sut i gyfweld a chasglu straeon, sut i ddefnyddio offer digidol a golygu fideos.
- Yna fe wnaethom gefnogi ystod ehangach o gyfranogwyr o'r gymuned leol i gymryd rhan mewn fideos, naill ai'n adrodd eu straeon eu hunain am dyfu i fyny ym Mlaenau Gwent, chwarae cerddoriaeth, darllen eu hysgrifennu creadigol eu hunain, neu roi adborth am y prosiect.
- Yn ystod y rhaglen buom yn cefnogi'r gymuned i baratoi ar gyfer sesiynau ar-lein er mwyn galluogi cyfranogiad ehangach - cynhaliwyd sesiynau ysgrifennu creadigol a cherddoriaeth ar-lein, a chynhaliwyd rhai ohonynt gyda'r hwyr i alluogi mwy o bobl i ymuno. Roeddem yn gallu cefnogi tenantiaid gyda sgiliau ac offer i wneud hyn lle bo angen a thalodd y Brifysgol Agored am fynediad wifi a sgrin ar gyfer y ganolfan gymunedol.
- Fe gawsom gefnogaeth Malarky Arts a oedd yn gallu cefnogi cyfranogwyr rhwng 2 a 96 oed i ffynnu trwy annog pobl i gynhyrchu teils a oedd yn cynrychioli sut yr oeddent yn gweld Blaenau Gwent.
- Paratoi a chyflwyno arddangosfa ar-lein a chenedlaethol – Bu cyfranogwyr yn rhan o drafodaethau a rhoi eu syniadau ar gyfer creu'r arddangosfa ar-lein. Cefnogwyd y cyfranogwyr gan dîm o Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru i greu'r arddangosfa ffisegol.
- Cefnogaeth i gael mynediad i amgueddfa genedlaethol Sain Ffagan yng Nghaerdydd – Gwahoddwyd cyfranogwyr a'r gymuned ehangach i ddiwrnod cymunedol yn Amgueddfa Sain Ffagan. Cynigiodd yr amgueddfa weithdy teulu a sesiwn ysgrifennu creadigol ar y diwrnod. I lawer o'r gymuned dyma oedd eu hymweliad cyntaf â Sain Ffagan ac i rai oedd yr ymweliad cyntaf ag amgueddfa. Darparwyd bws i alluogi mynediad.

## Sut y diwallwyd anghenion y cymunedau / unigolion?

Fel prosiect seiliedig ar le, dewiswyd Blaenau Gwent ar gyfer y prosiect hwn oherwydd bod bron i 50 y cant o'r sir yn disgyn o fewn dau gwintel isaf Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru. Dewiswyd y rhanbarth o amgylch Aber-big oherwydd bod gan Linc Cymru gysylltiadau da â thrigolion yno ac, yn bwysicaf oll, roedd gan yr ardal eisoes strwythurau cryf i gefnogi gweithredu cymunedol ar ffurf Grŵp Cymunedol Aber-big sy'n rhedeg Canolfan gymunedol leol ac sydd bob amser yn awyddus i'w gweld. defnyddio mwy gan y gymuned leol ac ehangach.

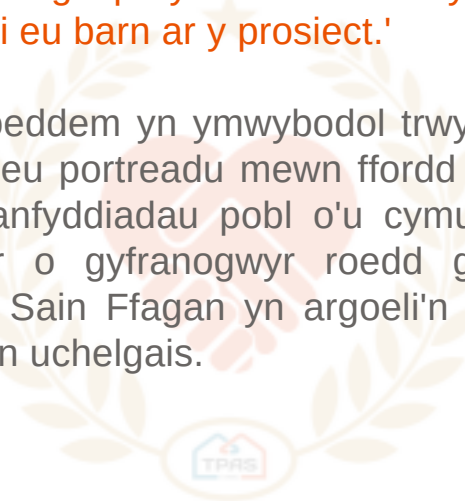
Roedd cyd-ddylunio a chydgynhyrchu yn ganolog i ethos BG REACH. Dechreuodd y prosiect trwy gyfarfod â Grŵp Cymunedol Aber-big, gyda'r nod o'u cynnwys fel partner allweddol. Roedd cael Grŵp cymunedol Aber-big yn hanfodol i lwyddiant y prosiect gan na fyddai dim yn digwydd hebddynt (neu o leiaf byddai wedi bod yn anodd neu'n amhosibl cyflawni prosiect o'r math hwn heb y grŵp hwn.



Y nod oedd sefydlu beth oedd y gymuned eisiau ei gael o'r prosiect ac yna gweithio allan sut i gyflawni hynny ar y cyd. Oddi yno, cynhaliwyd tri digwyddiad lansio i ennyn diddordeb ac ymgysylltu. Trefnwyd y digwyddiadau hyn gyda'r gymuned ar gyfer y gymuned.

'Roedd yn bwysig bod y partneriaid yn gwrando ar ei gilydd, a gwnaethom gynllunio newidiadau fel y bo'n briodol. Pan geisiwyd sefydlu Grŵp Llywio roedd Grŵp Cymunedol Aber-big yn meddwl bod y grŵp llywio yn rhy anystwyth a ffurfiol. Ni wnaethant wirfoddoli i'w gadeirio. Fe ddirprwyon nhw'r gwaith o drin y gyllideb i'r partneriaid eraill er mwyn i'r grŵp cymunedol allu symud ymlaen â sgysiau mwy hamddenol i'w galluogi i roi eu barn ar y prosiect.'

O safbwynt cymunedol, roeddem yn ymwybodol trwy ein gwaith gyda grŵp Aber-big nad oeddent am gael eu portreadu mewn ffordd negyddol. Roedd awydd bob amser i herio a newid canfyddiadau pobl o'u cymuned a oedd wedi'i lleoli ym Mlaenau Gwent. I lawer o gyfranogwyr roedd gallu dangos eu gwaith yn Amgueddfa Werin Cymru Sain Ffagan yn argoeli'n gyffrous. Ni ddechreuodd fel angen, ond yn sicr daeth yn uchelgais.



Roedd y prosiect yn cynnwys dwy elfen. Roedd y cyntaf yn canolbwyntio ar gyfres o weithdai cyhoeddus a gynhaliwyd yn Aber-big, wedi'u hwyluso gan diwtoriaid y Brifysgol Agored ac arbenigwyr llawrydd lleol. Allgymorth a chefnogaeth y gymuned i fyfyrion ar dreftadaeth Blaenau Gwent a'u profiadau o fyw yno, trwy ysgrifennu creadigol, cerddoriaeth, hanes llafar a chelf weledol. Roedd y sesiynau hyn yn galluogi aelodau'r gymuned i ddysgu sgiliau newydd, meithrin perthnasoedd newydd a chynhyrchu allbynnau creadigol a fyddai'n cael eu rhannu'n genedlaethol.

Roedd yr ail llyn yn ymwneud â chefnogi disgyblion ysgol uwchradd o Gymuned Ddysgu Ebwy Fawr i gyfweld â phreswylwyr oedrannus yng nghynllun gofal ychwanegol Llys Glyncoed am eu bywydau ym Mlaenau Gwent, ac yna creu straeon digidol o'r atgofion hynny. Y nod oedd meithrin cysylltiadau rhyng-genhedlaeth a gwybodaeth a rhannu tra'n arfogi'r disgyblion dan sylw â sgiliau newydd a chysylltiad cryfach â lle'r oeddent yn byw.



Mynegwyd rhwystrau sy'n gysylltiedig ag ofn, diffyg addysg a lefelau hyder isel, yn enwedig ar y dechrau.

**'Roedd lefelau anesmwythder ymhlith darpar gyfranogwyr yn amlwg yn uchel cyn i'r prosiect ddechrau. Roedd llawer o bobl yn teimlo y byddai fel mynd yn ôl i'r ysgol. Cymerodd dipyn o berswâd i bobl fynychu'r gweithdy cyntaf, roedd hyn oherwydd gwaith gwych grŵp Aber-big yn hyrwyddo'r prosiect. Unwaith roedd pobl wedi cymryd rhan yn y gweithdy cyntaf dechreuodd pethau newid'** Suzy Bowers

Iechyd meddwl - Roedd angen i'r prosiect ddarparu ar gyfer ystod eang o bobl ag ystod eang o faterion gan gynnwys y rhai sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl gwael. Mae cymuned Aber-big bob amser wedi bod yn awyddus i gefnogi pobl leol, yn enwedig y rhai ag iechyd meddwl gwael. Roedd gwybod bod hyn yn angen yn helpu i lunio'r rhaglen a darparwyd cymorth yn sensitif. Ond y sgil-ffeithiau yw bod pobl wedi magu cyfeillgarwch, wedi brwydro yn erbyn unigrwydd ac wedi adnewyddu ymdeimlad o uchelgais.

Roedd angen dod â gwahanol gymunedau at ei gilydd hefyd - Oherwydd yr ardal ddaearyddol, mae cymunedau yn tueddu i lynu at ei gilydd, ond wrth i'r prosiect dyfu, fe brofon ni gymunedau yn dod at ei gilydd. Ymunodd grŵp barddoniaeth o Lyn Ebwy mewn gweithdai ysgrifennu creadigol yn Aber-big, a daeth sawl artist o bob rhan o Flaenau Gwent i ymuno yn y gweithdai.

## Effaith y cymorth ar unigolion/cymunedau

Mae cryn dipyn o waith wedi'i gyflawni drwy gydweithio. Mae'r ystadegau o amgylch y prosiect yn rhannu rhai o'r allbynnau a gyflawnwyd ond mae'r dyfyniadau a'r lluniau rydym wedi'u cyflwyno yn adrodd stori llawer mwy personol, felly rydym wedi cynnwys y rhain yn yr adran hon.

## Dyfyniadau gan aelodau o'r gymuned

"Ar y dechrau roedden ni i gyd yn poeni y byddai fel ysgol, roedd yn digalonni llawer o bobl. Ar ôl y sesiynau cyntaf, roedd gair yn mynd o gwmpas nad oedd o ddim byd tebyg i ysgol, roedd yn ddiddorol, yn hwyl ac roedd y tiwtoriaid yn wych." Di-enw

"Doeddwn i ddim wedi gwneud unrhyw ysgrifennu creadigol ers blynyddoedd, ond ar ôl y sesiwn gyntaf sylweddolais gymaint roeddwn wedi ei fwynhau. Trwy'r cyfnod clo fe wnes i gadw dyddiadur, ac roedd hynny'n help mawr i mi" Jan

"Roedd yn deimlad bendigedig i weld fy ngwaith yn cael ei arddangos yn Sain Ffagan, roeddwn yn falch iawn ac wedi dod â'r teulu i gyd i'w weld." Jayne

"Ers lansio'r prosiect mae mwy o bobl yn gwybod am y ganolfan ac mae mwy o weithgareddau a chlybiau'n cael eu cynnal oddi yno. Mae'r arian a godwyd yn cael ei wario ar welliannau i'r ganolfan i'w helpu i fod yn fwy effeithiol i'r gymuned ei defnyddio' Di-enw

"Mae'r effaith a'r gefnogaeth wedi cael effaith aruthrol ar y gymuned ac i rai pobl mae wedi newid eu bywydau drwy roi hwb i'w hyder a chaniatáu iddynt geisio profi pethau newydd, ac mewn rhai achosion dychwelyd i addysg llawn amser". Suzy

"Dywedais fy stori ac nid wyf wedi gwneud unrhyw beth fel hyn o'r blaen. Roeddwn i'n meddwl y byddwn i'n ddiwerth. Doeddwn i ddim yn meddwl y byddwn i'n gallu ei wneud gan fy mod yn heneiddio, ond fe wnes i hynny ac mae'n edrych yn dda - ces i help gyda'r adrodd" Hilary

"Mae pobl wedi bod yn rhoi cynnig ar gyrsiau Dysgu Agored rhad ac am ddim y Brifysgol Agored, mae hyn wedi agor ffordd newydd o ddysgu a photensial ar gyfer datblygiad personol pellach" Sarah

"I was emotional looking at that (the exhibition) ...brought a little tear to my eye" Di-enw



## A ellir cynnal a datblygu'r prosiect ar gyfer y dyfodol

### Cyllid ychwanegol

Mae'r prosiect wedi bod mor llwyddiannus fel bod £40,000 ychwanegol wedi'i ychwanegu at y gyllideb, mae hyn wedi caniatáu 20 o weithdai ychwanegol mewn celf, ysgrifennu creadigol, cyflogadwyedd, ffotograffiaeth a chynaliadwyedd i gael eu cynnal yn Aber-big, Abertyleri, Glynebwy ac yn Gofal Ychwanegol Llys Glyncoed ynghyd ag ystod o gefnogaeth arall.

### Hwb Dysgu Newydd

Yn ogystal â hyn rydym nawr yn datblygu canolbwynt dysgu gyda Phrifysgol Agored Cymru i denantiaid Linc a thrigolion lleol gael mynediad at ddysgu ychwanegol.

### Cymru REACH

Yn dilyn llwyddiant BG REACH, mae cais newydd yn cael ei baratoi am arian gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Bydd y bartneriaeth nawr yn cynnwys Y Brifysgol Agored, Amgueddfa Genedlaethol Cymru a Linc-Cymru a phum partner cymdeithas tai sydd i gyd yn rhan o'r bartneriaeth. TBydd y prosiect yn rhychwantu Gogledd, Canolbarth a De Cymru a chaiff ei adeiladu ar yr un llinellau â BG REACH. Bydd Grŵp Cymunedol Aber-big yn gallu mentora a darparu cyngor ac arweiniad i gyfranogwyr y dyfodol. Mae Prosiect Cymunedol Aber-big bellach yn cyrchu cyllid pellach i redeg prosiectau sy'n agos at eu calon ac yn awr mae ganddynt hanes gwell o redeg a chyflawni prosiectau sydd wedi eu helpu gyda'u hymdrechion.

### Cydweithio cymunedol

Daeth yr holl bartneriaid at ei gilydd a gweithio i'w cryfderau eu hunain i gefnogi ei gilydd. Arweiniodd cyfathrebu rhagorol rhwng partneriaid, tiwtoriaid a chyfranogwyr at lwyddiant y prosiect hwn. Er gwaethaf amheuan y gymuned cyn i'r prosiect ddechrau, roedd pobl yn y gymuned yn fodlon rhoi cynnig arni, ac ar ôl y gweithdy cyntaf, lledaenodd y gair o amgylch Blaenau Gwent ac ymunodd mwy o'r gymuned. Chwaraeodd tiwtoriaid trugarog, partneriaid ac aelodau'r gymuned ran fawr yn llwyddiant BG REACH. Rhagorodd pob un o'r tiwtoriaid wrth ymgysylltu â chyfranogwyr, gwneud iddynt deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, eu hannog a chaniatáu i bobl ddod o hyd i'w ffordd eu hunain o fynegi eu hunain. Mae gan aelodau'r gymuned hyder newydd ac o ganlyniad maent yn teimlo bod ganddynt lais cryfach a gwell dealltwriaeth o'u gymuned.



Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [Suzanne.Bowers@linc-cymru.org.uk](mailto:Suzanne.Bowers@linc-cymru.org.uk)



# Rhagoriaeth mewn Cynhwysiant Digidol



## ENILLYDD

## Hwb Rithiol Ynys Môn - CS Ynys Môn

### Crynodeb o ddiben y prosiect

Nod y prosiect yw cefnogi tenantiaid a phreswylwyr o fewn ein cymunedau i gymryd rhan yn ddigidol drwy gynnig gwersi wythnosol a benthycia tabledi yn ystod y cwrs i helpu i leihau unigrwydd, gwella eu hiechyd a'u lles ac i adeiladu hyder wrth ddefnyddio'r rhyngrwyd..

- I helpu pobl i gymryd rhan yn ddigidol
- Sicrhau bod cyfranogwyr yn deall diogelwch ar-lein
- I helpu pobl i gysylltu â ffrindiau a theulu
- I helpu pobl i ddod yn hyderus wrth siopa ar-lein
- Darparu cymorth a chefnogaeth gan ddefnyddio'r rhyngrwyd
- Cefnogi pobl i gadw mewn cysylltiad â'u cymunedau yn ddigidol
- Lleihau arwahanrwydd ac unigrwydd
- Gwella iechyd a lles

### Tystiolaeth o effaith gadarnhaol y fenter ar drigolion

Mae'r effaith gadarnhaol y mae prosiect Hwb Rithiol Ynys Môn wedi'i chael ar ein tenantiaid a'n preswylwyr yn enfawr, ac mae'n gymaint o bleser gweld tenantiaid nad oedd ganddynt unrhyw brofiad o ddefnyddio'r rhyngrwyd, neu rai oedd â rhywfaint o brofiad ond dim hyder, yn dod yn hynod hyderus fel yr wythnosau heibio.

Creais gynllun gwrs 12 wythnos a chynhaliwyd y sesiynau am 2 awr yr wythnos. Sicrhawyd bod yr un pwnc yn cael sylw dros gyfnod o bythefnos i wneud yn siŵr bod pawb yn gyfforddus ac yn hyderus cyn symud ymlaen at y pwnc nesaf.

- Mae 10 o bobl yn cymryd rhan yn ddigidol ac wedi dilyn nifer o gyrsiau ar-lein
- Mae mwyafrif y cyfranogwyr bellach wedi ymuno â chyfryngau cymdeithasol ac wedi ailgysylltu â theulu a ffrindiau nad ydynt wedi'u gweld ers blynnyddoedd.
- Mae pob un o'r cyfranogwyr wedi dod yn fwy hyderus wrth siopa ar-lein
- Mae'r rhai sy'n cymryd rhan wedi cofrestru i fod yn aelod o'r Panel Digidol a fydd yn dechrau yn ôl ar ôl yr haf

- 1 Tenant wedi ystyried mynd i Ddosbarthiadau Digidol ychwanegol a gynhelir gan Goleg Menai i ddod yn hyrwyddwr digidol achrededig ar gyfer ei ystâd
- 1 Tenant wedi dangos diddordeb mewn bod eisiau datblygu eu haddysg yn ddigidol
- Mae 1 tenant wedi dangos diddordeb mewn bod yn hyrwyddwr digidol a byddwn yn ei gefnogi i gael yr hyfforddiant hwn
- Mae pawb sy'n cymryd rhan wedi egluro cymaint y mae'r cwrs wedi'u helpu ac mae llawer wedi nodi cymaint y maent wedi mwynhau'r cwrs hyd yn hyn hefyd
- Mae cyfranogwyr wedi cael 4 cyflwyniad gan Cymunedau Digidol Cymru: Cyflwyniad i Ddiogelwch Ar-lein, Diogelwch E-bost, Sgarniau Ar-lein a Chadw Eich Gwybodaeth yn Ddiogel, yn Gymdeithasol
- Diogelwch Cyfryngau a Deall Ffiniau Ar-lein a Siopa'n Ddiogel Ar-lein ac Arbed Arian
- Dangoswyd cyflwyniad gan Age Cymru Gwynedd a Môn i'r cyfranogwyr ar eu gwefan newydd Cymuned sef gwefan gymunedol sy'n rhannu newyddion, digwyddiadau a gweithgareddau sy'n digwydd yn lleol, yn ogystal â fideos i rywun eu mwynhau. Bydd hon yn wefan y gall rhywun edrych arni i gymryd rhan yn eu cymuned.
- Mae pawb sy'n cymryd rhan yn mynd i gael cyflwyniad gan Medrwn Môn ar Fy Iechyd Ar-lein
- Bydd cyfranogwyr yn dal i allu cysylltu â staff Tai Môn am gymorth unwaith y bydd y dosbarthiadau 12 wythnos wedi dod i ben os oes angen cymorth neu gyngor arnynt gyda'u tabled.

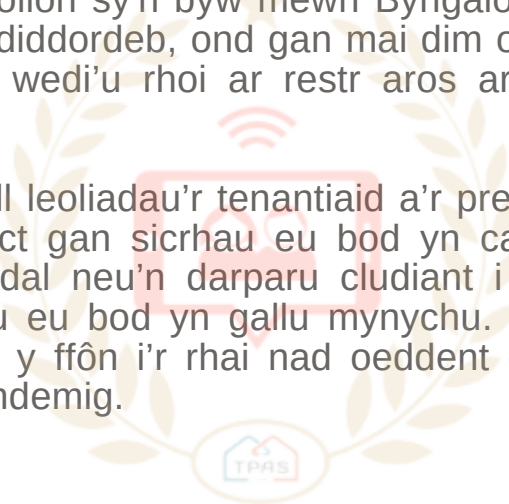
## **Sut mae cael mwy o drigolion ar-lein wedi cael effaith gadarnhaol ar eich sefydliad**

Mae cael mwy o denantiaid ar-lein wedi bod o fudd cadarnhaol i'n sefydliad gan fod tenantiaid bellach yn teimlo'n hyderus wrth ddefnyddio gwefan y cyngor, e-bostio a logio ymholiadau nad ydynt yn rhai brys trwy ap y cyngor, sydd wedyn yn rhyddhau'r llinellau ffôn ar gyfer materion brys ac yn lleihau'r amseroedd aros. Rydym hefyd wedi recriwtio nifer o denantiaid i'n panel digidol unwaith y bydd hynny'n ailddechrau yn ystod misoedd yr haf.

## **Sut mae'r prosiect wedi cynnwys y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu**

Wrth i ni weithio mewn partneriaeth ag Age Cymru Gwynedd a Môn, anfonwyd llythyrau at yr holl drigolion sy'n byw mewn Byngalos ar Ynys Môn. Dangosodd dros 60 o denantiaid ddiddordeb, ond gan mai dim ond 20 tabled oedd gennym, mae'r tenantiaid eraill wedi'u rhoi ar restr aros ar gyfer y tro nesaf yn cael cynigion cyntaf..

Fe wnaethom fapio holl leoliadau'r tenantiaid a'r preswylwyr a fu'n llwyddiannus wrth ymuno â'r prosiect gan sicrhau eu bod yn cael eu cynnal yn yr Hybiau Cymunedol yn eu hardal neu'n darparu cludiant i gyfranogwyr sy'n byw yng nghefn gwlad i sicrhau eu bod yn gallu mynychu. Fe wnaethom hefyd gynnig cynnal y prosiect dros y ffôn i'r rhai nad oeddent eto'n barod i ddod yn ôl i'r gymuned yn dilyn y pandemig.



## Rhagor o wybodaeth

Mae Age Cymru Gwynedd a Môn, Medrwn Môn a'r Adran Tai yn gweithio mewn partneriaeth â nifer o Hybiau Cymunedol a Sefydliadau ar draws Ynys Môn ar Hwb Rithiol Môn.

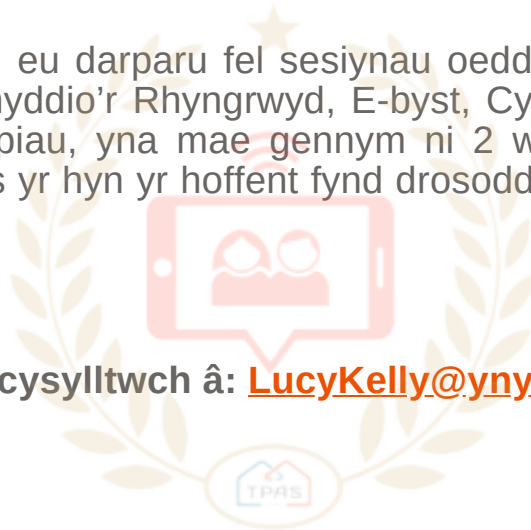
Y nod yw cefnogi mwy o bobl yn ein cymunedau i gael y cyfle a'r hyder i gadw mewn cysylltiad digidol â'u cymunedau sydd wedi bod allan o gysylltiad â ffrindiau a theulu ers peth amser, i leihau unigrwydd a gwella eu hiechyd a'u lles trwy ddod allan i dosbarthiadau yr ydym yn eu cynnal bob wythnos.

Mae tenantiaid wedi derbyn tabled Samsung newydd a phe cyn data 4G, Misol 10G am gyfnod peilot o 4 mis yn ogystal â sesiynau wythnosol 2 awr am gyfnod o 12 wythnos, yn ogystal â'r 10G o ddata bu i Medrwn Môn ddarparu MIFI ar gyfer y rhai heb WIFI yn eu cartrefi ac ar gyfer y rhai y gallai fod angen mwy na 10G o ddata arnynt.

Mae Tai Môn wedi sicrhau 20 llechen trwy Age Gwynedd a Môn, ac wedi prynu 20 tabled ychwanegol. Mae tenantiaid sy'n cymryd rhan yn y prosiect hwn ac sy'n derbyn tabled i'w fenthyg am gyfnod o 4 mis yn derbyn cefnogaeth lawn gan eu hwb/sefydliad lleol/Staff Tai Môn.

Y pynciau y dewison ni eu darparu fel sesiynau oedd: Dod i adnabod eich tabled, Diogelwch Ar-lein, Defnyddio'r Rhyngrwyd, E-byst, Cyfryngau Cymdeithasol, Siopa Ar-lein a Lawrlwytho apiau, yna mae gennym ni 2 wythnos o sesiynau lle gall y cyfranogwyr wneud cais yr hyn yr hoffent fynd drosodd eto neu bwnc newydd efallai yr hoffent ei ddysgu.

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [LucyKelly@ynysmon.gov.uk](mailto:LucyKelly@ynysmon.gov.uk)



**Prosiect Cynhwysiant Digidol Cymru**  
**Gyfan gyda Cymunedau Digidol**  
**Cymru - Cymeithas Tai Dewis Cyntaf**  
Cyswllt:  
[davidbingham@fcha.org](mailto:davidbingham@fcha.org)



**Lets get digital - CT Hafod**  
Cyswllt:  
[michelle.mcgregor@hafod.org.uk](mailto:michelle.mcgregor@hafod.org.uk)



## ENILLYDD

## Tîm Cymorth Adsefydlu Afghanistan - CT Taff

### Crynodeb o ddiben y prosiect

Daeth y tîm hwn at ei gilydd i gefnogi ailsefydlu ffoaduriaid Afghanistan, a gludwyd mewn hofrennydd o Kabul yn dilyn atafaeliad grym y Taliban ym mis Awst 2021. Bellach yn dîm o ddeg, y mae gan lawer ohonynt eu profiad eu hunain o geisio lloches, maent wedi cefnogi a cynghori dros 70 o deuluoedd sydd wedi cyrraedd llety pontio yng Nghaerdydd.



### Tystiolaeth o ganlyniadau cadarnhaol i denantiaid, trigolion neu gymunedau

Cyrhaeddodd teuluoedd ac unigolion yn ofnus a thrawmatig. Roedd llawer wedi cael eu gwahanu oddi wrth aelodau agos eraill o'r teulu yn yr anhrefn yn Kabul.

O'r cychwyn cyntaf mae'r tîm cymorth wedi bod ar gael i ddarparu, nid yn unig cymorth ymarferol, ond hefyd cymorth a gofal emosiynol y mae mawr ei angen.

Mae'r tîm wir wedi dod â'r addewid clir a wnaed yng Nghymru i fod yn genedl noddfa. Dro ar ôl tro mae'r tîm wedi mynd gam ymhellach i wneud yn siŵr bod yr unigolion sy'n gwasanaethu ein gwlad, a'u teuluoedd, yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt i ailadeiladu eu bywydau, dod o hyd i waith, dilyn addysg ac integreiddio i gymunedau lleol. Mae wedi bod yn arddangosfa syfrdanol o dosturi a charedigrwydd, ochr yn ochr â gwaith partneriaeth medrus.

Mae'r tîm wedi dangos brwdfrydedd a phenderfyniad heb unrhyw gyfyngiad i'w dyfeisgarwch, creadigrwydd, a dycnwch wrth iddynt gefnogi pobl yn eu cyfnod o angen mwyaf.

### Yr effaith y mae'r gefnogaeth wedi'i chael ar unigolion a chymunedau

Mae rhai o'r mentrau a ddyfeisiwyd ac a weithredwyd gan gydweithwyr yn Taf wedi cynnwys:

**Cyfeiriadedd Diwylliannol:** Dyfeisiodd a darparodd Taf sesiwn wythnosol yn cyflwyno teuluoedd i bob agwedd ar fywyd Cymreig.

**Cefnogaeth Emosiynol:** mae staff yn rhoi o'u hamser i wrando, ymgysylltu a gweithio tuag at atebion gyda phob person ar y cynllun, ac mae llawer iawn o ymddiriedaeth a chydberthynas wedi deillio o hyn.

**Cydraddoldeb Rhyw a magu plant:** Yn dyner ac yn sensitif, mae teuluoedd wedi'u cyflwyno i'r seiliau deddfwriaethol, yn ogystal â'r normau diwylliannol sy'n dderbyniol yng Nghymru. Trefnodd y tîm i'r merched a'r plant fynd ar daith undydd i Ynys y Barri. I lawer o'r merched dyma'r tro cyntaf iddynt deithio'n annibynnol heb bresenoldeb gwrywaidd. Hwn oedd y tro cyntaf erioed i lawer weld y môr! Nid yn unig roedd yn amser gwych gan bawb, roedd yn gyfle i ddatblygu hyder ac annibyniaeth. Roedd y daith mor llwyddiannus mae llawer wedi dychwelyd i fwynhau diwrnodau allan!

**Gweithio ar y cyd â'r Heddlu:** Gwahoddodd Taf Heddlu De Cymru i roi cyflwyniad ar rôl yr Heddlu; Troseddau Casineb - beth ydyw a riportio; cyfleoedd i weithio o fewn yr Heddlu (roedd llawer o Affganiaid yn Heddlu yn eu swyddi blaenorol).

**Rheoli disgwyliadau Tai:** Ledled Lloegr mae llawer o deuluoedd wedi gwrthod cynigion llety, gan achosi cryn dipyn o anhawster. Nid yw hyn wedi digwydd yng Nghymru. Mae Taf wedi bod yn rhagweithiol iawn wrth reoli disgwyliadau symud ymlaen yn ogystal â 'chynefino' teuluoedd cyn iddynt symud (edrych ar fapiau google ar gyfer y lleoliad, defnyddio Street View i 'weld' yr ardal a deall y bydd yr holl amwynderau hanfodol gerllaw iddynt). - ac mae hyn wedi bod yn llwyddiannus iawn wrth helpu gyda'r hyn a allai fel arall fod yn symudiad trawmatig i ffwrdd o Gaerdydd Mae aelodau'r tîm yn teithio gyda theuluoedd i'w cartrefi newydd i sicrhau bod y symud ymlaen yn cael y dechrau gorau posibl.

**Cyfrifon Banc:** Mae rôl Taff wedi bod yn ganolog wrth archwilio gyda Banc Lloyds i agor cyfrifon yn llwyddiannus i bawb heb y dogfennau a'r dystiolaeth arferol sydd eu hangen.

## **A oes modd cynnal/addasu'r cymorth hwn ar gyfer y dyfodol**

Mae dros 100 o deuluoedd o Afghanistan wedi cael eu derbyn i Lety Pontio Caerdydd. O'r rhain mae ymhell dros 40 o deuluoedd eisoes wedi'u symud ymlaen yn llwyddiannus i lety wedi'i rentu'n breifat mewn ardaloedd awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan ledled Cymru, ac yn fwy diweddar ledled Lloegr fel rhan o gynllun ehangach yn y DU. Mae'r bartneriaeth rhwng asiantaethau wedi bod yn hynod lwyddiannus wrth sicrhau'r canlyniad gorau i'r teuluoedd yn yr hyn a alwyd yn 'Croeso Cymru' - aprosiect a lwyddodd i dynnu'r holl deuluoedd oedd â chysylltiadau â'r Catrodau Cymreig allan o Afghanistan, ac ymestyn y cyflwyniad cynhesaf i fywyd Cymreig. Rydyn ni nawr yn rhannu'r gwaith rydyn ni wedi'i wneud ag eraill gan gynnwys ein tîm ein hunain yn gweithio gyda ffoaduriaid o Wcraïn yn ogystal â sefydliadau allanol eraill sy'n darparu'r math hwn o gymorth.

## **Sut mae'r cymorth a'r cyngor wedi cynnwys y rhai y mae'n eu gwasanaethu**

Mae 8 teulu yn aros yng Nghaerdydd, a 6 eisoes yn eu cartrefi, 2 o'r rhain eisoes wedi dod o hyd i waith. Mae 3 unigolyn arall wedi llwyddo i ddod yn weithwyr Taf yn gweithio ar y cynllun, sydd bellach yn gallu darparu'r un cymorth ag a gawsant. Mae dwy Affghan a aned yng Nghymru wedi cael eu croesawu i'r cynllun. Teithiodd un wraig gyda 4 o blant a oedd wedi gwahanu oddi wrth ei gŵr, bum diwrnod drwy'r mynyddoedd (cafodd y prif ffyrdd eu rhwystro gan y Taliban) i gyrraedd Llysgenhadaeth Prydain ym Mhacistan. Ar hyd y ffordd yn y mynyddoedd, roedd yn

rhaid iddi fynd allan o'r car i eni ei babi ar ochr y ffordd, yna mynd yn ôl i mewn a chwblhau'r daith. Cefnogodd y tîm yr aduniad rhwng gŵr a theulu ar ôl iddynt lwyddo o'r diwedd i gyrraedd yma yng Nghymru. Fe wnaethon nhw enwi'r babi Safaa - sy'n golygu 'Taith'.

Mynychodd grŵp mawr o ferched a dynion gêm rygbi ryngwladol Cymru, diolch i docynnau a roddwyd gan y Weinyddiaeth Amddiffyn. Cymerodd Pas Covid bron i ddiwrnod i'w gymryd a chofrestru - ond roedd yn werth y cyfan! Amlapiodd staff Taf a gwirfoddolwyr o CSC ac Oasis 150 o anrhegion i blant y Parti Nadolig yn y Novotel. Roedd y plant wrth eu bodd gyda nhw! Trefnodd staff Taf fwffe Nadolig ochr yn ochr â'r Novotel a aeth yn dda iawn. Chwaraewyd cerddoriaeth a fideos Afghanistan ar y sgrin fawr, ac wedi hynny fe adawodd y dynion yr ystafell yn wirfoddol er mwyn i'r merched allu dawnasio. TGweithiodd y tîm ochr yn ochr â staff y gwesty i ddylunio a dod o hyd i gynhwysion ar gyfer gwledd Afghanistan ddilys i'w weini. Roedd yn ddatliad bendigedig yn atgoffa pawb na ddylen nhw, cymaint ag y mae'r teuluoedd eisiau edrych i'r dyfodol, anghofio'r traddodiadau y bu'n rhaid iddynt eu gadael ar ôl..

Mae'n anodd cyfleu pa mor bell mae'r tîm wedi mynd a pharhau i fynd i roi'r dechrau gorau posibl i'r ffoaduriaid yma yng Nghymru. Mae eu hegri, eu brwdfrydedd a'u gwytnwch yn wyneb yr hyn sy'n gallu teimlo'n aml fel rhwystr a rhwystr anorchfygol yn ysbrydoledig. Nid yn unig maen nhw'n cefnogi'r ffoaduriaid ond maen nhw'n cefnogi ei gilydd, gan fyw i fyny i werthoedd Taf o Ymddiriedaeth, Uchelgais, Dysgu a Charedigrwydd bob dydd!



Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [helen.white@taffhousing.co.uk](mailto:helen.white@taffhousing.co.uk)



**Camau i Gyflogaeth - Grŵp  
Cynefin**  
Cyswllt:  
[leuan.davies@grwpcynefin.org](mailto:leuan.davies@grwpcynefin.org)



**Tîm Adeiladu Cadernid  
Cymunedol Cadwyn**  
Cyswllt:  
[AJ.Rutkowska@cadwyn.co.uk](mailto:AJ.Rutkowska@cadwyn.co.uk)

# Cefnogi Lles Tenantiaid a Phreswylwyr



## ENILLYDD

### Y Tîm Tai Pobl Hŷn - CS Caerffili

#### Crynodeb o ddiben y prosiect

Mae'r Timau Tai Gwarchod a Chefnogaeth Symudol yn monitro lles cyffredinol tenantiaid/cleientiaid ac yn darparu cymorth tai sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn i'w helpu i fyw bywyd annibynnol cyhyd â phosibl. Mae'r Tîm Cefnogaeth Symudol yn darparu cefnogaeth ar draws pob deiliadaeth ac oedran. Mae'r Tîm Tai Gwarchod yn darparu cefnogaeth i denantiaid ar draws 33 o gynlluniau tai gwarchod yn y Fwrdeistref.

Mae'r timau'n gweithio'n agos gyda'i gilydd a gyda'r Cydlynnydd Gweithgareddau i gynorthwyo tenantiaid i ddatblygu perthnasoedd ymysg ei gilydd a'r gymuned ehangach i hyrwyddo a chefnogi gweithgareddau i atal arwahanrwydd cymdeithasol ac unigrwydd, sydd yn y pen draw yn gwella eu lles cyffredinol.

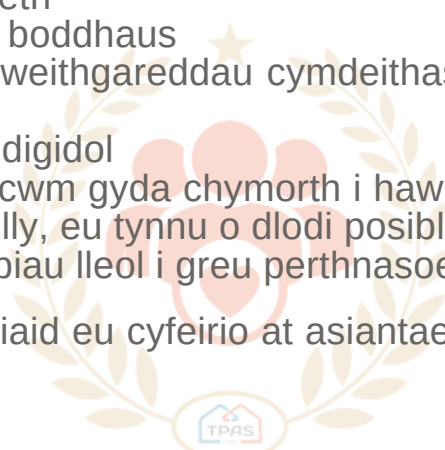
#### Tystiolaeth o ganlyniadau cadarnhaol i denantiaid, trigolion neu gymunedau

Mae effaith tenantiaid yn cael cymorth hyblyg, o ansawdd uchel ac effeithiol yn ôl yr angen yn eu cartrefi eu hunain yn eu galluogi i:

- Cynnal eu tenantiaeth
- Datrys unrhyw faterion sy'n ymwneud â thai megis atgyweiriadau, ailgartrefu os oes angen
- Cynnal eu hannibyniaeth
- Arwain bywydau mwy boddhaus
- Cymryd rhan mewn gweithgareddau cymdeithasol ac felly lleihau arwahanrwydd cymdeithasol
- Cynnal eu tenantiaeth
- Datrys unrhyw faterion sy'n ymwneud â thai megis atgyweiriadau, ailgartrefu os oes angen
- Cynnal eu hannibyniaeth
- Arwain bywydau mwy boddhaus
- Cymryd rhan mewn gweithgareddau cymdeithasol ac felly lleihau arwahanrwydd cymdeithasol
- Cael eu cynnwys yn ddigidol
- Gwneud y mwyaf o incwm gyda chymorth i hawlio budd-daliadau nad oeddent yn eu hawlio o'r blaen, felly, eu tynnu o dlodi posibl a lleihau dyled
- Dod i gysylltiad â grwpiau lleol i greu perthnasoedd a chyfeillgarwch ag eraill



Lle bo angen, caiff tenantiaid eu cyfeirio at asiantaethau perthnasol os nodir cymorth arbenigol



## **Sut roedd y dull yn berthnasol neu wedi'i addasu i weddu i anghenion tenantiaid, preswylwyr neu gymunedau**

Fel arfer, darperir cymorth tai sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn i bob tenant yng nghysur a diogeledd eu cartrefi eu hunain. Gwneir yr ymweliadau hyn trwy apwyntiad sy'n gyfleus i bawb ac ar gyflymder sy'n addas i bob tenant.

Mae'r Tîm Tai Pobl Hŷn yn angerddol am iechyd, diogelwch a lles eu tenantiaid/cleientiaid a chynnal ein cynlluniau tai gwarchod. Mae ein tîm i gyd wedi'u hyfforddi i alluogi cymorth, cyngor ac arweiniad sy'n ymwneud â thai effeithlon ac effeithiol i'n holl denantiaid. Er gwaethaf gorfod gweithio o bell o 21 Mawrth 2020 roedd ymrwymiad ac ymroddiad pob aelod o'r tîm yn gwbl amlwg wrth iddynt barhau i ddarparu'r gwasanaeth yn y ffordd orau bosibl er mwyn sicrhau bod pawb yn cael y cyswllt, y gefnogaeth a'r sicrwydd sydd eu hangen arnynt.

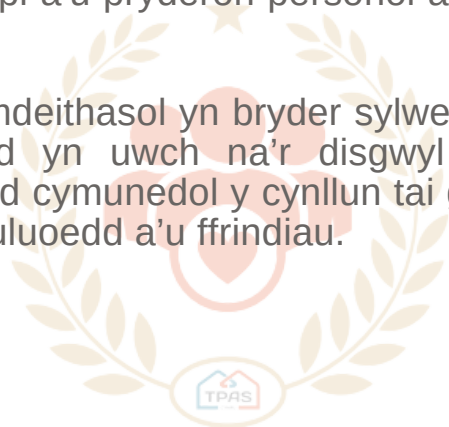
Roedd gweithio o gartref yn her i staff ynddo'i hun, gyda gweithio o bell, problemau TG ac addasu i amgylchedd gwaith cartref, nad yw'n rhywbeth yr oeddent wedi'i wneud o'r blaen. Er gwaethaf profi pryderon personol a phroffesiynol oherwydd y pandemig a'r ansicrwydd cysylltiedig, cofleidiodd y tîm y newidiadau a setlo'n gyflym i ffordd newydd o weithio.

Dros gyfnod o 24 mis yn ystod y pandemig, gwnaeth y Tîm Tai Gwarchod 200,000+ o alwadau sicrwydd i'n tenantiaid tai gwarchod i wirio eu lles a'u cadw'n ddiogel ac i sicrhau bod y gwasanaethau priodol yn eu lle, e.e. siopa, bwyd digonol, anghenion meddygol, presgripsiynau. Diben nifer sylweddol o'r galwadau ffôn oedd rhoi sicrwydd i denantiaid a oedd yn bryderus ac yn ofnus o'r hyn y mae'r pandemig yn ei olygu i'w teuluoedd, eu ffrindiau a nhw eu hunain a gweithiodd ein tîm yn ddiflino i leddfu pryderon tenantiaid hyd eithaf eu gallu..

Cadwodd y Tîm Cymorth mewn cysylltiad â 508[CA1] o gleientiaid yn y gymuned i ddarparu cymorth ac ymgysylltiad parhaus, gan ddarparu nifer sylweddol[CA2] o barseli bwyd lle bo angen a chymorth hanfodol arall.

Ni fyddai'r ffordd newydd o weithio yn ystod y pandemig wedi bod yn bosibl heb ymrwymiad a chefnogaeth y Rheolwr Tai Pobl Hŷn ac Arweinwyr Tîm ar lefel broffesiynol a phersonol. Fe wnaethon nhw arwain y tîm trwy eu pryderon a dangos agwedd gadarnhaol a chefnogol barhaus at y tîm cyfan gyda gwiriadau rheolaidd i sicrhau bod staff yn ymdopi â'u pryderon personol a phroffesiynol yn ystod cyfnodau anodd.

Roedd arwahanrwydd cymdeithasol yn bryder sylweddol i'r tîm, yn enwedig gan nad oedd tenantiaid/cleientiaid yn uwch na'r disgwyl mwyach i gymdeithasu yn y gymuned nac yn ardaloedd cymunedol y cynllun tai gwarchod a bod mesurau cloi yn eu hatal rhag gweld eu teuluoedd a'u ffrindiau.





Cyn y pandemig, roedd tenantiaid/cleientiaid wedi arfer gweld y Cydlynnydd Gweithgareddau ac aelodau'r tîm, a fyddai'n ymweld yn rheolaidd i drafod gweithgareddau ac annog tenantiaid i gymryd rhan. Parhaodd y Cydlynnydd Gweithgareddau i weithio'n galed trwy gydol y pandemig i hyrwyddo gweithgareddau y gellid eu darparu o bell.

Cynhyrchir cylchlythyrau ar gyfer tenantiaid Tai Gwarchod yn chwarterol i hysbysu tenantiaid a pharhaodd y Cydgysylltydd Gweithgareddau i gynhyrchu cylchlythyrau a ddosbarthwyd i denantiaid ynghyd â gweithgareddau iddynt eu mwynhau yn eu cartrefi eu hunain. Bu'r gweithgareddau'n llwyddiannus gyda nifer fawr o denantiaid yn gofyn am weithgareddau ychwanegol yn rheolaidd megis tudalennau posau, ryseitiau, eitemau crefft, jig-sos, gwnïo, gweu a phatrymau crosio.

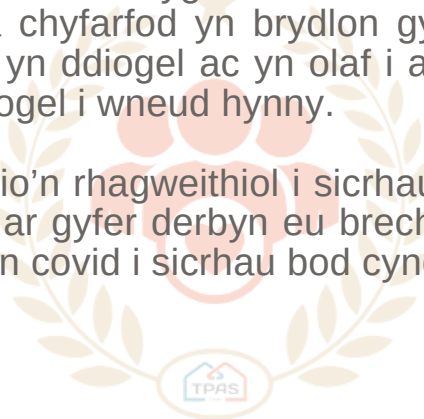
Parhaodd y tîm i ymgysylltu â thenantiaid/cleientiaid i gael straeon "newyddion da" i'w rhannu â phawb a'u hyrwyddo ar gyfryngau cymdeithasol.

Mae'r Cydlynnydd Gweithgareddau wedi parhau i roi cymorth gyda gwaith crefft cymunedol ac elusennol, rhaglen gweithgareddau cartref 'atgofion chwaraeon' a rhaglenni cynhwysiant digidol. Roedd yn bwysig i'r tîm hyrwyddo cynhwysiant digidol ac roedd y Cydlynnydd Gweithgareddau yn gallu cael nifer o dabledi digidol gan Lywodraeth Cymru i gefnogi'r rhai nad oedd ganddynt fynediad i'r rhyngwrwyd neu offer digidol. Mae'r cymorth yn parhau trwy gydol eu defnydd o y tabledi digidol ac rydym wedi gweld rhai canlyniadau cadarnhaol, oherwydd yn ogystal â magu hyder, maent yn defnyddio eu tabledi yn rheolaidd gydag un tenant yn ail-wneud cysylltiadau â ffrindiau o flynyddoedd lawer yn ôl a thenant arall yn gallu cymryd rhan mewn cyfarfodydd Tîm rheolaidd. Mae hwn yn brosiect parhaus ac rydym yn edrych i gael tabledi ychwanegol i alluogi mwy o denantiaid i gael eu cynnwys yn ddigidol.

Drwy gydol y pandemig, lle bo angen yn achos argyfwng neu angen cymorth hanfodol, ymwelodd y tîm â chymorth megis marwolaeth tenant/cleient, crogdlysau cyfnewid, gwiriadau rheolwyr adeiladu hanfodol ar ein cynlluniau tai gwarchod, dosbarthu parseli bwyd ac ati. Yn benodol, roedd colli unrhyw un yn ystod y pandemig yn her ac yn sefyllfa drist i ni i gyd.

Roedd y Tîm Tai Gwarchod yn arbennig o flaengar wrth sicrhau bod pob cynllun yn cael digon o gyngor, cefnogaeth, arwyddion, PPE, gel/wipes gwrth-bac, cyfyngiadau ac ati i sicrhau bod pawb yn cael eu cadw mor ddiogel ag y gallent fod yn ystod y cyfnod anodd. Daeth y tîm at ei gilydd sawl gwaith i sicrhau bod cyfyngiadau'n cael eu cynnal a lle bo'n bosibl eu diwygio wrth i'r newidiadau ddigwydd. Roedd hon ynddo'i hun yn her fawr a chyfarfod yn brydlon gydag ymrwymiad ac ymroddiad i sicrhau bod pawb yn aros yn ddiogel ac yn olaf i ailgyflwyno gwasanaethau yn ddi- oed unwaith y byddai'n ddiogel i wneud hynny.

Bu'r timau hefyd yn gweithio'n rhagweithiol i sicrhau bod pawb yn derbyn ac yn cael eu cefnogi gyda chymorth ar gyfer derbyn eu brechiadau covid mawr eu hangen ac yn monitro unrhyw achosion covid i sicrhau bod cyngor a chymorth priodol yn cael eu rhoi.



Er nad yw'r rhestr hon yn hollgynhwysfawr, dyma rai o'r tasgau y mae'r Swyddogion Tai Gwarchod a'r Swyddogion Cymorth Symudol yn eu cyflawni'n rheolaidd i alluogi tenantiaid i fyw bywyd annibynnol cyhyd â phosibl:

- Aseu ac adolygu anghenion personol unigol i alluogi'r Tîm i ddarparu cymorth tai sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn
- Sicrhau bod pob tenant/cleient newydd yn cael y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i wybod am y cynllun tai gwarchod neu'r eiddo y maent yn symud iddynt a'r cyfleusterau yn yr ardal
- Gwiriadau crog a chordiau tynnu rheolaidd i sicrhau bod holl denantiaid tai gwarchod a chleientiaid sy'n defnyddio larymau gwasgaredig yn y gymuned yn gallu cael cymorth drwy'r dydd bob dydd os oes ei angen arnynt
- Cwblhau Aseuadau Risg sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn
- Cyfeirio a chydgyssylltu ag asiantaethau mewnol ac allanol amrywiol, Gwasanaethau Cymdeithasol, meddygfeydd, ysbytai, Nyrsys Ardal, gwasanaethau cymorth, fferyllfeydd, swyddogion tai, atgyweiriadau, contractwyr, Cefnogi Pobl, darparwyr prydau bwyd, yr Heddlu, Gofal, Reach, Shelter, Gwasanaeth Tân , Y Gwasanaeth Ambiwlans a'r Adran Gwaith a Phensiynau i enwi dim ond rhai! Mae ein cyswllt â'r gwasanaethau hyn yn cwmpasu ystod eang o faterion megis cymorth mewn perthynas ag addasiadau, adrodd am atgyweiriadau, problemau gydag allweddi, trefnu pecynnau gofal, materion iechyd meddwl, cyngor ar alcohol a chyffuriau, cymorth ariannol, ymweliadau Diogelwch Rhag Tân yn y Cartref, pryderon diogelu, ymholiadau budd-daliadau lles, cyfeirio at wasanaethau cyfeillio a chynghori, trefnu presgripsiynau, trefnu danfoniadau bwyd, delio â materion ymddygiad gwrthgymdeithasol, cysylltu ag ysbytai ynghylch derbyniadau/rhyddhau tenantiaid.
- Gwiriadau rheolaidd i sicrhau bod ein cynlluniau tai gwarchod yn amgylchedd diogel a glân i fyw ynddo. Mae'r gwiriadau hyn yn cynnwys monitro ardaloedd cymunedol a thiroedd ein cynlluniau i sicrhau eu bod yn rhydd o unrhyw risgiau mor dda â phosibl a gwirio bod larymau tân ac achosion brys. goleuadau yn gweithio. Maent hefyd yn cynnal gwiriadau diogelwch rheolaidd ar gyfer legionella, risgiau tân ac asbestos, gwirio bod drysau tân yn agor ac yn cau a bod y llwybrau dianc yn glir o unrhyw eitemau. Archwiliadau arferol ar gyfer sbwriel, dympio anghyfreithlon, gwaith cynnal a chadw tiroedd, torri gwair a threfniadau glanhau.

## **A oes modd cynnal/addasu'r cymorth ar gyfer y dyfodol?**

Gellir cynnal cefnogaeth i bob tenant wrth i'r tîm fonitro'n barhaus anghenion cyfnewidiol tenantiaid/cleientiaid a darparu cefnogaeth ychwanegol pan fo'r angen yn codi.

Caiff hyn ei fonitro drwy gyswllt rheolaidd â thenantiaid naill ai drwy alwad ffôn, ymweliad wyneb yn wyneb, system intercom larwm brys, aseuadau risg ac adolygiad rheolaidd o gynlluniau cymorth.



## Defnyddio unrhyw ddulliau newydd ac arloesol

Newidiodd y pandemig ffordd y tîm o weithio'n sylweddol, er enghraifft gyda chyflwyniad trefniadau gweithio gartref, galwadau sicrwydd rheolaidd, cynllun tabledi digidol.

### Rhagor o wybodaeth

Mae'r Tîm Tai Pobl Hŷn yn cynnwys y Rheolwr Tai Pobl Hŷn, 23 Swyddog Tai Gwarchod, 1 Uwch Arweinydd Tîm Tai Gwarchod, 2 Arweinydd Tîm Tai Gwarchod, 1 Cydlynnydd Gweithgareddau, 1 Swyddog Clerigol a 3 Swyddog Cymorth Symudol ac 1 Uwch Gymorth Symudol. Swyddog.

Mae'r Swyddogion Tai Gwarchod wedi'u gwasgaru ledled y Fwrdeistref, gan ddarparu cymorth o ddydd i ddydd i denantiaid dros 33 o Gynlluniau Tai Gwarchod, sef cyfanswm o 952 o unedau. Cânt eu cefnogi gan eu Harweinwyr Tîm priodol. Mae'r Swyddogion Cefnogaeth Symudol yn darparu cefnogaeth sy'n ymwneud â thai i denantiaid y cyngor mewn cynlluniau datgomisiynu gwerth cyfanswm o 132 o unedau ac i'w llwyth achosion amrywiol unigol o tua 508 sydd ar draws pob deiliadaeth ac oedran yn y Fwrdeistref. Ers dechrau'r pandemig, mae'r tîm Cymorth fel y bo'r Angen wedi cynyddu buddion cleientiaid £223,762.37 y flwyddyn gyda £76,473.53 pellach ar gyfer taliadau untro a buddion wedi'u hôl-ddyddio. Cafwyd y swm o £7,675.00 ar ffurf Grantiau DAF ar gyfer nwyddau gwyn ac eitemau cartref eraill.

Bu ysbryd tîm rhagorol erioed a lefel uchel o ymrwymiad ymhlith staff y tîm i ddarparu gwasanaeth cymorth tai effeithiol, ac rydym yn falch o fod wedi gallu cynnal gwasanaeth i'n tenantiaid/cleientiaid drwy gydol y pandemig ac i bod yn rhan o dîm mor ymroddedig a gofalgar.

Yn ogystal â darparu cefnogaeth i'r tenantiaid, mae'r tîm yn ystyriol ac maent bob amser yn meddwl am eu cydweithwyr a'r ffordd orau i'w cefnogi. Heb ymroddiad ac ymrwymiad y tîm, ni fyddent wedi gallu cyflawni'r hyn sydd ganddynt i denantiaid, yn ystod y cyfnod anodd hwn.



**Effaith y Prosiect - CSB Wrexham**  
Cyswllt:  
[jade.williams@wrexham.gov.uk](mailto:jade.williams@wrexham.gov.uk)



**'Emerging Woman Art Journey' -  
Cartrefi Conwy**  
Cyswllt:  
[lydia.watson@cartreficonwy.org](mailto:lydia.watson@cartreficonwy.org)

# Cynnwys Tenantiaid mewn Mentrau Amgylcheddol



## ENILLYDD

### Preswylwyr Tai Cymru a'r Gorllewin yn gwneud lleoedd i fyd natur - Cymdeithas Tai Cymru a'r Gorllewin

#### Crynodeb o ddiben y prosiect

Mae preswylwyr Tai Cymru a'r Gorllewin ledled Cymru wedi bod yn dod at ei gilydd mewn menter sy'n dod â byd natur i'w bywydau a'u gerddi cymunedol.

Gan weithio mewn partneriaeth â Swyddogion Datblygu Cymunedol TCG a staff o Cadwch Gymru'n Daclus, mae preswylwyr wedi bod yn adeiladu bywyd gwylt, gerddi glöynnod byw a ffrwythau yn eu mannau awyr agored cymunedol.

Mewn rhai ardaloedd mae'r trigolion wedi trawsnewid ardaloedd sydd wedi gordyfu, heb ofal, yn erddi cymunedol i dyfu bwyd a lle gall blodau gwylt, planhigion a bywyd gwylt ffynnu.

Mae'r prosiectau wedi dod â chymdogion ynghyd i ofalu am eu hamgylchedd, gan hyrwyddo perchnogaeth, cyfeillgarwch a gweithgareddau iach tra'n mynd i'r afael ag unigrwydd ac addysgu preswylwyr.

#### Tystiolaeth o ganlyniadau cadarnhaol i denantiaid, trigolion neu gymunedau

Mae tystiolaeth o'r canlyniadau cadarnhaol i gymunedau i'w gweld yn yr amgylchedd yn ogystal ag yn lles corfforol a meddyliol y preswylwyr dan sylw.

Er enghraifft, cafodd adeiladu gardd bywyd gwylt ger eu cartrefi yng Nghefn Coed yn Sir Benfro effaith gadarnhaol ar drigolion. Dywedon nhw: "Roedd y cyfnod clo yn anodd i lawer o bobl. Roedd gweithio ar y prosiect bywyd gwylt yn gyfle gwych i fynd allan i'r awyr agored a chymdeithasu'n ddiogel. Mae pawb wedi dweud ei bod hi'n braf gweld yr ystâd yn edrych mor lliwgar."

Mae trigolion eraill yn dweud:

"Mae'n wych cael y cyfle hwn i wneud i'r ardal edrych yn braf a chael y cymdogion i gymryd rhan." Prswylydd, Rhodfa Celyn, Caerdydd

"Roedd y cyfnod clo yn anodd i mi. Fe wnes i fwynhau gallu helpu i adeiladu'r ardd i greu ardal i mi a'm cymdogion fod yn falch ohono."

"Mae wedi trawsnewid y lle. Dwi'n methu aros i eistedd yn ein gardd ffrwythau ar brynawn Sul"

"Bydd yn hyfryd gwyltio glöynnod byw ac adar yn ein gardd"

**Lleoedd lle mae ein preswylwyr wedi cydweithio ar erddi natur amgylcheddol ers 2020 yn cynnwys:**

### **Gardd Tyfu Bwyd**

1. Clos Cradoc, Aberhonddu

### **Gerddi Glöynnod Byw**

1. Applewood Close, Limebourne Court, Hanover Court a Carmel Court, Caerdydd
2. Llwyn Y Mor, Abertawe
3. Rhiw Cefn Gwlad, Pen-y-bont ar Ogwr

### **Gerddi Bywyd Gwylt**

1. Grŵp Preswylwyr Cefn Coed, Scleddau, Sir Benfro
2. Twyncarmel, Merthyr Tydfil
3. Cyncoed, Ynysybwl, Rhondda Cynon Taf
4. Rhodfa Celyn, Caerdydd
5. Pentland Close, Caerdydd
6. Close Meithrin, Prestatyn
7. Finch Court, Llandrindod
8. Tŷ Llynddu, Y Trallwng
9. Erw Hir, Bracla, Pen-y-bont ar Ogwr

### **Gerddi Ffrwythau**

1. Clwb Gerddi Sydney Hall Court, Sir y Fflint
2. Catherine's Court, Caerffili

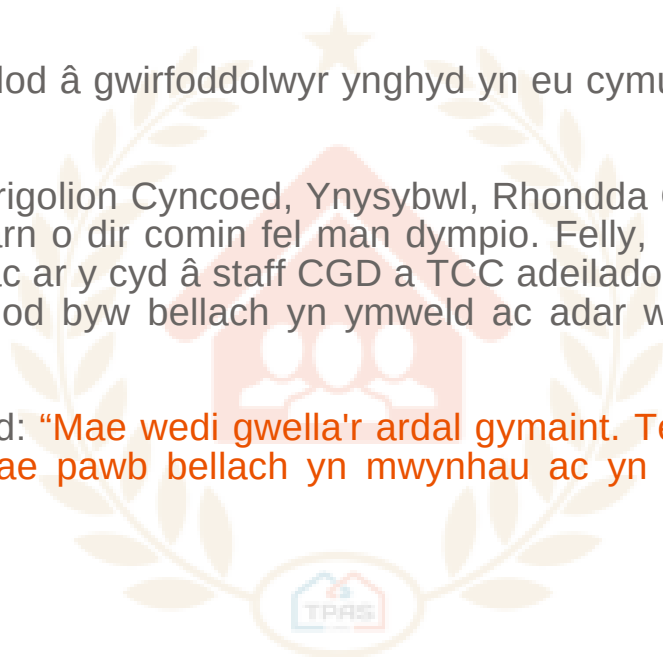
## **Sut mae tenantiaid a phreswylwyr wedi cymryd rhan weithredol yn y prosiect**

Mae preswylwyr wedi cymryd rhan weithredol yn eu prosiectau. Fe wnaethon nhw nodi ardaloedd yn eu cymuned lle roedden nhw eisiau gwneud gwelliannau amgylcheddol. Yna buont yn gweithio gyda'u Swyddogion Datblygu Cymunedol TCC lleol i wneud cais am becynnau cychwyn o dan raglen Lleoedd Lleol ar gyfer Natur CGD.

Mae'r trigolion wedi dod â gwirfoddolwyr ynghyd yn eu cymuned i'w helpu i adeiladu a chreu'r gerddi.

Er enghraifft, roedd trigolion Cyncoed, Ynysybwl, Rhondda Cynon Taf, wedi blino ar bobl yn defnyddio darn o dir comin fel man dympio. Felly, buont yn gweithio gyda'i gilydd i glirio'r ardal ac ar y cyd â staff CGD a TCC adeiladodd ardd bywyd gwylt, lle mae gwenyn, glöynnod byw bellach yn ymweld ac adar wedi dechrau nythu yn y blychau nythu.

Dywed un preswilydd: **"Mae wedi gwella'r ardal gymaint. Teimlwn yn falch o fyw lle rydym yn byw ac mae pawb bellach yn mwynhau ac yn parchu'r ardd a'i bywyd gwylt."**



## Yr effaith gadarnhaol ar yr amgylchedd

Mae'r prosiect wedi cael effaith gadarnhaol ar yr amgylchedd drwy adfer a gwella natur ar garreg drws preswylwyr. Maent wedi canolbwyntio ar ardaloedd o amddifadedd gydag ychydig neu ddim mynediad at natur.

Er enghraifft, yn Pentland Close yn Llanisien Caerdydd, symudodd trigolion hŷn i'w fflatiau newydd yn ystod y cyfnod clo. Pan llaciwyd y cyfyngiadau, roedden nhw'n gallu dod at ei gilydd i helpu i adeiladu gardd bywyd gwyllt gyda gwelyau uchel, y gwnaethon nhw eu plannu â phlanhigion peillio, perlysiâu a bylbiau. Buont hefyd yn plannu coed ar hyd y perimedr a choed ffrwythau mewn ardal perllan. Fe osodon nhw focsys ar gyfer adar, draenogod ac ystlumod a meinciau ar gyfer y trigolion.

Dyweddodd y preswilydd Mary: "Mae'r prosiect wir wedi dod â'r cymdogion ynghyd. Mae bylbiau'r gwanwyn a'r blodau wedi dod â lliw i'r ardal. Rydym yn mwynhau gofalu am y planhigion ac eistedd yn yr ardd. Rydyn ni'n gyffrous i weld pa fywyd gwyllt fydd yn nythu yn y blychau hefyd."

## Sut y gellir cynnal/addasu'r fenter ar gyfer y dyfodol

Mae'r fenter wedi rhoi'r offer a'r deunyddiau sydd eu hangen ar drigolion i ddechrau eu gerddi. Drwy weithio ochr yn ochr â staff o Cadwch Gymru'n Daclus, maen nhw wedi dysgu mwy am arddio a natur, a gofalu am y bywyd gwyllt yn eu hardaloedd lleol. Mewn ardaloedd, lle maent wedi datblygu ffrwythau a gerddi cymunedol, mae'r trigolion yn tyfu eu bwyd eu hunain.

Er enghraifft, yn Cradoc Close, Aberhonddu, roedd trigolion am greu gardd gymunedol i dyfu eu bwyd eu hunain ar dir diffaith. Fe wnaethon nhw glirio'r ardal â llaw a gyda chefnogaeth CGD fe wnaethon nhw greu gardd tyfu bwyd gymunedol. Mae'r prosiect yn cynnwys y gymuned gyfan wrth dyfu a chynaeafu ffrwythau a llysiâu.

Dros dridiau ym mis Mawrth 2022, buont yn gweithio'n galed i greu'r ardd, gan ddysgu gosod tyweirch blodau gwyllt, plannu coed ffrwythau, ac adeiladu ardal bywyd gwyllt ar gyfer defaid a draenogod. Mae wedi creu prosiect cynaliadwy a fydd o fudd i fyd natur yn y tymor hir ac wedi caniatáu i drigolion gymryd perchnogaeth o dyfu a dosbarthu eu cynnyrch eu hunain. Mae preswylwyr bellach yn bwriadu tyfu eu ffrwythau a'u llysiâu eu hunain ac yn bwriadu cynnal diwrnodau plannu cymunedol.

Meddai Sylvia sydd wedi byw ar Cradoc Close ers 23 mlynedd: "Mae'r holl drigolion wedi cymryd rhan ac wedi gweithio'n galed. Gyda chostau byw yn codi bydd yn ein helpu i dyfu ein rhai ein hunain. Rydym yn tyfu llysiâu a ffrwythau ar gyfer y gymuned ac os oes gennym unrhyw gynnyrch ar ôl, gallwn ei roi i'r banc bwyd lleol. Ers i ni ddechrau gweithio ar yr ardd y cyfan rydyn ni wedi'i glywed yw chwerthin. Pawb wedi cyd-dynnu. Nid gardd yn unig yw hi, mae'n fan cyfarfod, lle gall pobl ddod i eistedd a mwynhau'r tawelwch a'r bywyd gwyllt."

TPAS

## Rhagor o wybodaeth

Meddai Swyddog Datblygu Cymunedol TCC, Claire Hammond: “Yn ystod y cyfnod clo pan ddaeth llawer ohonom yn nes at natur, mae trigolion wedi dweud bod y prosiectau bywyd gwyllt hyn wedi rhoi ffocws cadarnhaol iddynt yn ystod cyfnod anodd. Mewn rhai ardaloedd rydyn ni wedi gallu cymryd ardaloedd nad ydyn nhw'n eu caru a rhoi pwrpas newydd iddyn nhw. Mae wedi dod â chymdogion at ei gilydd ac wedi rhoi balchder a brwdfrydedd aruthrol iddynt yn yr amgylchedd lle maent yn byw.”

Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â: [Claire.hammond@wwha.co.uk](mailto:Claire.hammond@wwha.co.uk)



Rhaglen Gwella'r Amgylchedd  
Caerffili - CS Caerffili CC  
Cyswllt:  
[watkik1@caerphilly.gov.uk](mailto:watkik1@caerphilly.gov.uk)



Gardd Gymunedol Llanfachraeth -  
CS Ynys Môn  
Cyswllt:  
[nikkijones@ynysmon.gov.uk](mailto:nikkijones@ynysmon.gov.uk)



Mae TPAS Cymru wedi cefnogi tenantiaid a landlordiaid yng Nghymru am dros 30 mlynedd ac mae gennym draddodiad cryf o ddatblygu cyfranogiad effeithlon ymysg tenantiaid a chymunedau trwy hyfforddiant, cefnogaeth, prosiectau ymarferol a datblygu polisiau. Rydym wedi hen arfer ag ymwneud â thai ac rydym yn gwneud ein gorau i weld materion trwy lygad y tenant ac er budd y tenant.

Rydym yn datblygu ymarfer gorau ar lefel landlord, grwpiau tenantiaid a phrosiectau trwy gynnig cyngor ymarferol, cefnogaeth, hyfforddiant a phrosiectau. Ledled Cymru, rydym yn gwella ac yn cefnogi hawliau cymunedol ac yn gwella ansawdd cyfranogiad y tenant trwy hyrwyddo a lledaenu ymarfer da.

Trwy sianelu profiad ac anghenion tenantiaid a landlordiaid, a gweithio gyda phartneriaid, gallwn ddylanwadu ar newid polisi ar lefel y Llywodraeth.

Gobeithio eich bod wedi canfod y wybodaeth hon yn ddiddorol a'ch bod wedi mwynhau darllen am y gwaith ardderchog sydd yn mynd ymlaen ledled Cymru.

Os byddwch am drafod unrhyw fater ymhellach, mae croeso i chi gysylltu â TPAS Cymru. Rydym ar gael i gefnogi neu i ddatblygu opsiynau ar gyfer eich sefydliad.

Pe byddech yn dymuno i ni roi cyflwyniad neu ddod i sgwrsio gyda'ch Bwrdd, tîm arweiniol, grŵp tenantiaid neu grŵp cymunedol, dewch i gysylltiad â ni.

Cysylltwch â ni ar [enquiries@tpas.cymru](mailto:enquiries@tpas.cymru) neu ffoniwch 01492 593046 / 02920 237303

**Unwaith eto, diolch i'n noddwyr, Tai  
Cymrua'r Gorllewin**

